

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI**

**8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ALGILADIKLARI
ANNE BABA TUTUMLARININ MATEMATİK
BAŞARILARINA ETKİSİ**

**Hazırlayan
Ömer Faruk ŞAHİN**

**Danışman
Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ**

Yüksek Lisans Tezi

**Kasım 2018
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI**

**8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ALGILADIKLARI
ANNE BABA TUTUMLARININ MATEMATİK
BAŞARILARINA ETKİSİ**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
Ömer Faruk ŞAHİN**

**Danışman
Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ**

**Bu Araştırma Erciyes Üniversitesi BAP Birimi Tarafından
7788 Kodlu Proje İle Desteklenmiştir.**

**Kasım 2018
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

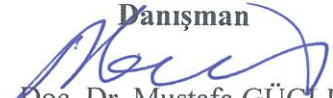
Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Ömer Faruk ŞAHİN

Kasım 2018, KAYSERİ

“8. Sınıf Öğrencilerinin Algıladıkları Anne Baba Tutumlarının Matematik Başarılarına Etkisi” adlı Yüksek Lisans tezi, “Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan
Ömer Faruk ŞAHİN

Danışman
Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

Eğitim Bilimleri ABD Başkanı

Prof. Dr. Remzi KILIÇ

Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ danışmanlığında **Ömer Faruk ŞAHİN** tarafından hazırlanan “**8. Sınıf Öğrencilerinin Algıladıkları Anne Baba Tutumlarının Matematik Başarılarına Etkisi**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü **Eğitim Bilimleri** Anabilim Dalında **yüksek lisans** tezi olarak kabul edilmiştir.

22/11/2018

JÜRİ:

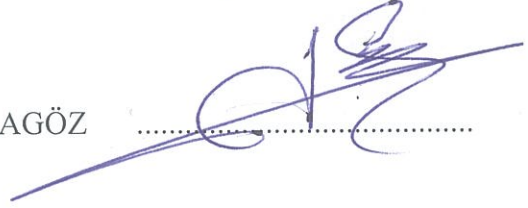
Danışman : Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

Üye : Prof. Dr. Remzi KILIÇ

Üye : Dr. Öğretim Üyesi Savaş KARAGÖZ

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun **30/11/2018** tarih ve**48-0.1**....sayılı kararı ile onaylanmış olup, öğrencinin mezuniyet tarihi**30/11/2018**...’dir.

Prof. Dr. Ceydet KIRPIK
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Matematik, öğrenim yaşantımızda sürekli karşımıza çıkan ve öğrenciler tarafından öğrenilmesi oldukça güç derslerden biridir. Öğrenme sürecindeki bu zorluğa sebep olan birçok faktör bulunmaktadır. Bunlar, öğretmen ya da çocuktan kaynaklanabileceği gibi anne babadan da kaynaklanabilir. İşte bu noktada, kendi yaşantı tecrübelerimde bana, öğrencilerin matematik dersi başarılarında algıladıkları anne baba tutumlarının etkisini araştırmam gerektiğini söylüyordu.

Bu çalışma, 8. sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumlarının matematik başarısına etkisinin olup olmadığını ölçmek amacıyla yapılmıştır.

Bu araştırmanın yürütülmesi sırasında birçok kişinin katkısı olmuştur. Öncelikle yüksek lisans eğitimim süresince bilgi ve tecrübelerinden çok şey öğrendiğim, araştırmanın başından sonuna kadar her aşamada bana destek olan değerli tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ hocama tüm içtenliğimle teşekkür ederim.

Anketlerin uygulanmasında gerekli desteği veren okul müdürlerine ve değerli meslektaşlarıma da teşekkür ederim.

Özellikle yaşamın her anında bana her zaman destek olan ve yanımda olduğunu hep hissettiren sevgili eşim Hatice GÖZÜTOK ŞAHİN'e, sevgili oğullarım Ahmet Hakan ŞAHİN ve Kerem ŞAHİN ile kızım Azra ŞAHİN'e zorlu çalışma süreçlerimde gösterdikleri ilgi, özen ve sabırdan dolayı çok teşekkür ederim.

Ömer Faruk ŞAHİN

Kasım 2018, KAYSERİ

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ALGILADIKLARI ANNE BABA TUTUMLARININ MATEMATİK BAŞARILARINA ETKİSİ

Ömer Faruk ŞAHİN

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Kasım 2018
Danışman: Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

ÖZET

Bu çalışma, 8. öğrencilerinin algıladıkları anne-baba tutumlarının matematik başarılarına etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Tarama modeline göre yapılan araştırmada, öğrencilerin algılanan anne-baba tutumlarını belirleyebilmek için Kuzgun (1972) tarafından geliştirilip daha sonra Kuzgun ve Eldeleklioğlu (1993) tarafından revize edilen Anne-Baba Tutum Ölçeği ve araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Bu araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Kayseri ili Melikgazi, Kocasinan ve Develi ilçelerindeki devlet ortaokullarında okuyan 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. 3 ilçede bulunan ortaokullar elverişli örneklem yöntemiyle seçilerek toplam 502 öğrenciye ulaşılmıştır.

Çalışmanın örnekleme alınan öğrencilere, likert tipteki anne baba tutumları ölçeği uygulanmış ve uygulama sonucunda elde edilen verilerin analizi SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada verileri analiz etmek için parametrik dağılımlarda bağımsız gruplar t testi (independent sample t test) ve ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi (one way anova) kullanılmıştır. Araştırmadaki bağımlı ve bağımsız değişkenlerin arasındaki ilişki Pearson korelasyon, etki ise regresyon analizi ile test edilmiştir.

Araştırma sonucunda; öğrencilerin algıladıkları anne baba tutumları ile matematik başarılarının düşük düzeyde ilişkili oldukları, cinsiyete göre matematik başarısının kızlar lehine farklılaştığı, anne eğitim ve baba eğitim düzeylerine göre öğrencilerin matematik başarısının farklılaştığı, öğrencilerin matematik başarısının ve algıladıkları anne baba tutumlarının gelir düzeyine göre farklılaştığı, öğrencilerin kardeş sayısına göre algıladıkları anne baba tutumunun farklılaştığı, anne ve baba mesleklerine göre

öğrencilerin matematik başarısının farklılaştığı tespit edilmiştir. Ayrıca 8. sınıf öğrencilerin algıladıkları anne baba tutumlarının matematik başarılarını anlamlı şekilde yordadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yordama, Algılama, Anne Baba Tutumu, Başarı, Örneklem, Varyans Analizi, Pearson Korelasyon, Regresyon, Evren

THE EFFECT OF PARENTAL ATTITUDES PERCEIVED BY EIGHTH GRADE STUDENTS ON MATHEMATICS ACHIEVEMENT

Ömer Faruk ŞAHİN

Erciyes University, Institute of Educational Sciences

Master Thesis, November 2018

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

ABSTRACT

This study was conducted in order to determine the effect of parental attitudes perceived by eighth grade students on their mathematics achievement. In the study, which was carried out by survey model, the Parental Attitudes Scale, which was developed by Kuzgun (1972) and later revised by Kuzgun and Eldeleklioğlu (1993), and the Personal Information Form developed by the researcher were used in order to determine parental attitudes perceived by the students.

The population of this research is made up of eighth grade students who attend public middle schools in the districts Melikgazi, Kocasinan and Develi in the Province of Kayseri in the 2017 - 2018 school year. A total of 502 students were reached by selecting middle schools situated in the three districts with convenient sampling method.

The students who were included in the sample of the study were administered the Likert type Parental Attitudes Scales and the data obtained through the scale were analyzed with SPSS 22.0 statistical software. In the analysis of the data, the independent samples t test was used in parametric distributions, and for independent samples One-Way Anova was used. The relationship between the dependent and independent variables was tested with Pearson Correlation, and the effect was tested with regression analysis.

As a result of the study, it has been established that parental attitudes perceived by the students and their mathematics achievement correlates at a low level, mathematics achievement by gender differs in favor of the girls, the students' mathematics achievement and their perceived parental attitudes differ by level of income, perceived parental attitudes differ by the number of brothers or sisters, and the students mathematics achievement differs by parents' occupations. It has also been established

that the eighth graders' perceived parental attitudes predict their mathematics achievement significantly.

Key Words: Prediction, Perception, Parental Attitude, Achievement, Sample, Analysis of Variance, Pearson Correlation, Regression, Population

İÇİNDEKİLER

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ALGILADIKLARI ANNE BABA TUTUMLARININ MATEMATİK BAŞARILARINA ETKİSİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI	ii
KABUL ONAY	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR	xiv
TABLolar LİSTESİ	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xx

I. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Önemi	2
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Problem	3
1.5. Alt Problemler	3
1.6. Sınırlılıklar	4
1.7. Varsayımlar	4
1.8. Tanımlar	4

II. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

2.1. Aile.....	6
----------------	---

2.1.1. Ailenin Tanımı ve İşlevi.....	6
2.1.2. Ailenin Önemi ve Bireye Etkisi	7
2.1.3. Anne Baba ve Çocuk İlişkisi	7
2.2. Tutum	8
2.2.1. Tutum Kavramı ve Tutumun Tanımı	8
2.2.2. Tutumların Oluşması.....	9
2.2.3. Tutumun Öğeleri	10
2.2.3.1. Bilişsel (Zihinsel) Öğesi.....	11
2.2.3.2. Duygusal Öğesi	11
2.2.3.3. Davranışsal Öğesi.....	11
2.2.4. Tutumun İşlevleri	12
2.2.4.1. Araçsal İşlevi	12
2.2.4.2. Ego Savunmacı İşlev	13
2.2.4.3. Değer İfade Edici İşlev	13
2.2.4.4. Bilgi İşlevi	14
2.2.5. Tutumun Özellikleri	14
2.2.5.1. Güç Derecesi.....	14
2.2.5.2. Karmaşıklık.....	14
2.2.5.3. Diğer Tutumlar ile İlişki ve Merkezilik.....	15
2.2.5.4. Öğeler Arası Tutarlılık.....	15
2.2.5.5. Tutumlar Arası Tutarlılık.....	15
2.2.6. Tutum ve Davranış İlişkisi	15
2.2.7. Tutumların Değişmesi	16
2.3. Anne–Baba Tutumları.....	16
2.3.1. Anne Baba Tutumlarına Yönelik Yaklaşımlar	16
2.3.2. Yaygın Anne Baba Tutumları	18
2.3.3. Anne Baba Tutumlarının Sınıflandırılması	18
2.3.3.1. Demokratik Anne Baba Tutumu.....	18
2.3.3.2. Otoriter ve Baskıcı Anne Baba Tutumu	20

2.3.3.3. Aşırı Koruyucu ve İstekçi Anne Baba Tutumu	22
2.3.4. Anne Baba Tutumlarının Birey Üzerindeki Etkileri	23
2.3.5. Anne Baba Tutumlarının Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri.....	24
2.3.6. Anne Baba Tutumlarının Kendini Gerçekleştirme Üzerindeki Etkileri	25
2.3.7. Anne Baba Tutumlarının Akademik Başarı Üzerindeki Etkileri	25
2.4. Matematik Başarısı ve Başarıyı Artıran Faktörler	26
2.5. İlgili Literatür	28

III. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	32
3.2. Evren ve Örneklem	32
3.3. Veri Toplama Araçları	33
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	33
3.3.2. Anne-Baba Tutumları Ölçeği	33
3.4. Verilerin Toplanması	34
3.5. Verilerin Analizi.....	34

IV. BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bulgular	35
4.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	39
4.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	40
4.4. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	42
4.5. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	46
4.6. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	49
4.7. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	53
4.8. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	57
4.9. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	60

4.11. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	67
--	----

BÖLÜM V

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma.....	70
5.1.1. Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Sonuçlar ve Tartışma	70
5.1.2. Cinsiyete Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	71
5.1.3. Anne Eğitim Düzeyine Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	71
5.1.4. Baba Eğitim Düzeyine Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	72
5.1.5. Aile Gelir Düzeyine Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	73
5.1.6. Kardeş Sayısına Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	73
5.1.7. Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	74
5.1.8. Anne Mesleğine Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	74
5.1.9. Baba Mesleğine Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	75
5.1.10. Algılanan Anne Baba Tutumunun Matematik Başarısına Etkisine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	75
5.2. Öneriler	76
5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	76
5.2.2. Ailelere ve Eğitimcilere Yönelik Öneriler	77
KAYNAKÇA	78

EKLER.....	88
EK 1: VALİLİK İZİNİ	88
EK 2. KİŞİSEL BİLGİ FORMU	89
EK 3: ANNE BABA TUTUM ÖLÇEĞİ	90
EK 4: ARAŞTIRMA YAPILAN OKULLARIN LİSTESİ.....	92
ÖZGEÇMİŞ.....	93

KISALTMALAR

ABTÖ : Anne Baba Tutum Ölçeği

Akt. : Aktaran

Bkz. : Bakınız

Çev. : Çeviren

Ed. : Editör

KBF : Kişisel Bilgi Formu

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.	Katılımcıların Okullara Göre Frekans Dağılımları	35
Tablo 2.	Katılımcıların Okullara Göre Cinsiyet Frekans Dağılımları	36
Tablo 3.	Katılımcılara İlişkin Demografik Özellikler	37
Tablo 4.	Algılanan Anne Baba Tutumları ve Matematik Başarısına İlişkin Bulgular	39
Tablo 5.	8. Sınıf Öğrencilerinin Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Matematik Başarıları Arasındaki Korelasyon Tablosu	39
Tablo 6.	Cinsiyete Göre Matematik Başarısı Arasındaki Farklar	41
Tablo 7.	Cinsiyete Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Fark	41
Tablo 8.	Cinsiyete Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Fark.....	41
Tablo 9.	Cinsiyete Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Fark.....	42
Tablo 10.	Anne Eğitim Durumuna Göre Matematik Başarısı Ortalamaları ve Standart Sapmaları	42
Tablo 11.	Anne Eğitim Durumuna Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar	43
Tablo 12.	Anne Eğitim Durumuna Göre Demokratik Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	43
Tablo 13.	Anne Eğitim Durumuna Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar.....	44
Tablo 14.	Anne Eğitim Durumuna Göre Koruyucu İstekçi Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	44
Tablo 15.	Anne Eğitim Durumuna Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar.....	44
Tablo 16.	Anne Eğitim Durumuna Göre Otoriter Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	45
Tablo 17.	Anne Eğitim Durumuna Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar	45
Tablo 18.	Baba Eğitim Durumuna Göre Matematik Başarısı Ortalamaları ve Standart Sapmaları	46

Tablo 19. Baba Eğitim Durumuna Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar.....	46
Tablo 20. Baba Eğitim Durumuna Göre Demokratik Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	47
Tablo 21. Baba Eğitim Durumuna Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar.....	47
Tablo 22. Baba Eğitim Durumuna Göre Koruyucu İstekçi Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	48
Tablo 23. Baba Eğitim Durumuna Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar.....	48
Tablo 24. Baba Eğitim Durumuna Göre Otoriter Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	49
Tablo 25. Baba Eğitim Durumuna Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar	49
Tablo 26. Gelir Düzeyine Göre Matematik Başarıları Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	50
Tablo 27. Gelir Düzeyine Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar	50
Tablo 28. Gelir Düzeyine Göre Demokratik Tutum Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	50
Tablo 29. Gelir Düzeyine Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar	51
Tablo 30. Gelir Düzeyine Göre Koruyucu İstekçi Tutum Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları	51
Tablo 31. Gelir Düzeyine Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar	51
Tablo 32. Gelir Düzeyine Göre Otoriter Tutum Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları.....	52
Tablo 33. Gelir Düzeyine Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar.....	52
Tablo 34. Kardeş Sayısına Göre Matematik Başarılarının Ortalama ve Standart Sapmaları.....	53
Tablo 35. Kardeş Sayısına Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar	53

Tablo 36. Kardeş Sayısına Göre Demokratik Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları.....	54
Tablo 37. Kardeş Sayısına Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar	54
Tablo 38. Kardeş Sayısına Göre Koruyucu İstekçi Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları	55
Tablo 39. Kardeş Sayısına Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar.....	55
Tablo 40. Kardeş Sayısına Göre Otoriter Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları.....	56
Tablo 41. Kardeş Sayısına Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar.....	56
Tablo 42. Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Matematik Başarısının Ortalama ve Standart Sapmaları	57
Tablo 43. Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar	57
Tablo 44. Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Demokratik Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları	58
Tablo 45. Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar.....	58
Tablo 46. Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Koruyucu İstekçi Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları.....	58
Tablo 47. Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar.....	59
Tablo 48. Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Otoriter Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları	59
Tablo 49. Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar.....	59
Tablo 50. Anne Mesleğine Göre Matematik Başarı Puan Ortalama ve Standart Sapmaları.....	60
Tablo 51. Anne Mesleğine Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar	60

Tablo 52. Anne Mesleğine Göre Demokratik Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları.....	61
Tablo 53. Anne Mesleğine Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar	61
Tablo 54. Anne Mesleğine Göre Koruyucu İstekçi Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları	62
Tablo 55. Anne Mesleğine Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar.....	62
Tablo 56. Anne Mesleğine Göre Otoriter Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları.....	63
Tablo 57. Anne Mesleğine Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar	63
Tablo 58. Baba Mesleğine Göre Matematik Başarı Puan Ortalama ve Standart Sapmaları.....	64
Tablo 59. Baba Mesleğine Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar	64
Tablo 60. Baba Mesleğine Göre Demokratik Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları.....	65
Tablo 61. Baba Mesleğine Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar	65
Tablo 62. Baba Mesleğine Göre Koruyucu İstekçi Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları	65
Tablo 63. Baba Mesleğine Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar.....	66
Tablo 64. Baba Mesleğine Göre Otoriter Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları.....	66
Tablo 65. Baba Mesleğine Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar.....	66
Tablo 66. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Demokratik Olarak Algılamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi.....	67
Tablo 67. Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Demokratik Olarak Algılamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizinin coefficient Tablosu.....	67

- Tablo 68.** Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Koruyucu İstekçi Olarak Algılamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi.....68
- Tablo 69.** Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Koruyucu İstekçi Olarak Algılamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizinin coefficient Tablosu.....68
- Tablo 70.** Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Otoriter Olarak Algılamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi69
- Tablo 71.** Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Otoriter Olarak Algılamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizinin coefficient Tablosu69

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1. Tutum Objesi- Tutum Öğeleri.....	10
---	----

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, problem durumu, araştırmanın önemi, amacı, problem cümlesi, alt problemleri, varsayımları ve sınırlılıkları üzerinde durulmuş, araştırmada geçen bazı kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Globalleşmenin en derinden yaşandığı 21.yüzyılda, mesleklerinde başarılı ve hatta başarılarını evrensel boyutlara da çıkarabilecek çok sayıda iyi eğitilmiş bireye sahip toplumlar, yeniçağa ayak uydurabileceklerdir. Son yıllarda eğitimde farklı bakış açıları ortaya çıkmıştır. Eğitim günümüzde sadece bilen değil, bildiğini uygulayan, her zaman öğrenme isteğinde olan, sorup sorgulayan ve eleştirel düşünebilen, çağın gereklerine ayak uydurabilen insanlar yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda, matematik eğitimi de yalnızca matematiği bilen bireyler değil, bilgilerini hayatında uygulayabilen, matematiksel problemleri çözen, iletişimi güçlü olan ve bunları yapmayı seven bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir.

İnsanların günlük yaşamlarında karşılaştıkları olaylara karşı sistematik ve doğru yaklaşımları matematiksel düşünce tarzını oluşturur. Günlük hayatta herkesin karşılaşabileceği çözümlenme, iletişim kurabilme, yaratıcı düşünme gibi davranışları güçlendiren bir alan olan matematiğin öğrenilmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Matematiğin öğrenilmesi, matematik derslerindeki konuların derinlemesine anlaşılmasıyla mümkündür. Bunun için ise matematik başarısına etki eden etmenlerin derinlemesine incelenmesi gerekmektedir.

Eğitimin gitgide önemli olduğu dünya düzeninde, ülkemiz okullarında öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen matematik düzeyinin istenenden düşük olduğu, zayıf

notlarla dolu karnelerin çoğunluğunu oluşturduğu bir gerçektir. Bu düşük düzeye, eğitim sistemimizin yetersizlikleri neden olabileceği gibi, öğrencilerin ailesinin tutum ve davranışları da neden olabilir. Öğrencilerin matematik dersindeki başarılarını etkileyen birçok etmen varken bunlardan birinin de algılanan anne baba tutumu olduğu düşünülmektedir.

Anne babalar, çocuklarını hayata hazırlayan ve her şeye karşı koruyup gözetken ilk öğreticilerdir. Çocuk okul çağına gelene kadar ailesinden iyi eğitim almış olabilir. Karakterine ve kişiliğine etki eden davranışları ailesinden kazanmıştır. Fakat bu gelişimin sona erdiği anlamına gelmemektedir (Varış, 1996).

Gençlik yıllarında, bireyin yetiştiği ailenin tutum ve davranışları bireyin psikososyal gelişimi üzerinde önemli rol oynamaktadır. Bir ailenin çocuklarına karşı tutumu, çocuğu kabullenmesi, hoşgörülü olması veya otoriter olması onun gelişiminde en büyük etkendir (Başaran, 1994).

Algılanan anne baba tutumları; otoriter ve baskıcı anne baba tutumu, demokratik anne baba tutumu, koruyucu ve müdahale edici anne baba tutumu ve ilgisiz anne baba tutumu olarak literatürde geçmektedir.

Bireylerin her yönden sağlıklı gelişime sahip olmaları onların akademik başarılarının ön koşulu niteliğindedir. İşte algılanan bu tutumlardan hangisinin bireyin gelişimine olumlu, hangisinin olumsuz etki yaptığı ve bu durumun matematik dersi ile ilişkisi araştırmanın temel konusunu oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Literatür incelendiğinde 8. sınıf öğrencilerinin anne baba tutumları ile matematik dersi başarıları arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile elde edilecek veriler, öğrencilerin matematik dersindeki başarılarını açıklamada hangi anne baba tutumunun daha etkili olduğunu belirlemede faydalı olacaktır. Ayrıca, araştırmanın öğrencilerin matematik dersindeki başarısızlığına sebep olan anne baba tutumlarının belirlenmesine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu veriler ışığında çalışmadan elde edilen bulguların, etkili ve verimli ders çalışmanın sağlanması ve öğrencilerin matematik dersinde daha başarılı olmaları konusunda

velilere, öğretmenlere ve okul yöneticilerine önemli bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Aile ortamında, ebeveynlerin çocuklarına karşı gösterdiği tutum, bireylerin fiziksel, zihinsel, duygusal ve psikolojik yönden gelişiminde çok önemli rol oynamaktadır. Bireylerin bu gelişimlerini sağlıklı tamamlayamamaları, eğitim hayatlarında önemli problemlere sebep olabilmektedir. Çocukların doğup, yaşamının en kritik dönemlerini geçirerek ilk eğitimlerini aldığı yer ise aile ortamıdır. Bu anlamda çocukların aldığı bu eğitimin onun gerek hayatında, gerekse okuldaki başarıları üzerinde yadsınamaz bir etkisi vardır. Bu çalışma, bireylerin her yönden gelişiminde çok önemli rol oynayan, algıladıkları anne baba tutumlarının matematik dersindeki akademik başarıları ile ilişkisini incelemek amacıyla yapılacaktır.

1.4. Problem

Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumlarının matematik başarılarına etkisi var mıdır?

1.5. Alt Problemler

1. Sekizinci sınıf öğrencilerinin, algıladıkları anne baba tutumlarının matematik başarıları ile ilişkisi var mıdır?
2. Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
3. Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları anne eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları baba eğitim düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
5. Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları aile gelir düzeyine göre farklılaşmakta mıdır?
6. Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları kardeş sayısına göre farklılaşmakta mıdır?

7. Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları kaçınıcı çocuk olduklarına göre farklılaşmakta mıdır?
8. Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları anne mesleğine göre farklılaşmakta mıdır?
9. Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları baba mesleğine göre farklılaşmakta mıdır?
10. Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları, matematik başarılarını anlamlı bir şekilde yorduyor mu?

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Ölçeğin ölçtüğü özelliklerle,
2. Kayseri ili sınırlarındaki MEB'e bağlı okullarda okuyan 8. sınıf öğrencileri ile,
3. 2017/2018 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.

1.7. Varsayımlar

Araştırmada;

1. Katılımcıların araştırmaya içtenlikle katılacağı ve gerçek durumlarını yansıtacak şekilde cevaplayacakları,
2. Öğrencilerin I. dönem karne matematik not ortalamalarının, matematik başarılarını gösterdiği,
3. Kontrol edilemeyen iç ve dış değişkenlerin araştırma sonuçlarını etkilemediği varsayılmıştır.

1.8. Tanımlar

Akademik Başarı: “Öğrencilerin okul yaşamında amaçlanan davranışlara ulaşma düzeyi olarak tanımlanmaktadır” (Silah, 2003: s.25).

Eğitim: “Eğitim, biyolojik, kültürel ve sosyal bir varlık olarak bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir ” (Ertürk, 1997: s.12)

Aile: “Evlence, kan ya da evlât edinme bağlarıyla birbirine bağlanmış, aynı evde yaşayan, aynı geliri paylaşan, birbirleri ile devamlı ilişki ve etkileşim altında olan, karı-

koca, ana-baba, kız-oğul, kız kardeş-erkek kardeş gibi sosyal ilişkileri olan insanların oluşturduğu bir birliktir” (Ağdemir, 1991: s.15).

Tutum: “Bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine (motivation) dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki n eğilimidir” (İnceoğlu, 2010: s.13).

Anne Baba Tutumu: Anne ve babaların, çocuğun gerek sosyal, gerek psikolojik, gerekse kişilik gelişimlerini etkileyecek yönde belirli bir birey, nesne ya da ortamlara olumlu veya olumsuz şekilde bir tepkide bulunma eğilimidir (Yavuzer, 2006: s.131).

II. BÖLÜM

GENEL BİLGİLER

2.1. Aile

2.1.1. Ailenin Tanımı ve İşlevi

Aile toplumun temelidir ve bütün toplumlar temelinde onu meydana getiren ailelere dayanır. Sağlam ve güçlü bir toplum için, o toplumu oluşturan ailelerinde güçlü ve düzenli olması gerekir. Toplumun düzenlenmesi gerekiyorsa, önce ailenin düzenlenmesi gerekir (Ağdemir, 1991). Aile yüzyıllar boyunca bütün toplumlarda kendiliğinden oluşan sosyal bir birim olarak karşımıza çıkmaktadır. Ailelerdeki birey sayısı ve özelliklerin farklılığı nedeniyle ailenin tanımı da güçleşmektedir (Tanboğa, 2004). Dolayısı ile alan yazında aile ile ilgili farklı tanımlara rastlanmaktadır.

Ağdemir (1991, s. 11) aileyi, “kan ya da evlât edinme bağlarıyla birbirine bağlanmış, aynı evde yaşayan, aynı geliri paylaşan, birbirleri ile devamlı ilişki ve etkileşim altında olan, karı-koca, ana-baba, kız-oğul, kız kardeş-erkek kardeş gibi sosyal ilişkileri olan insanların oluşturduğu birlik” olarak tanımlamaktadır. Sayın’a (1990, s.16) göre ise aile, “biyolojik ilişkiler sonucu insan türünün devamını sağlayan, toplumsallaşma sürecinin ilk ortaya çıktığı, karşılıklı ilişkilerin belirli kurallara bağlandığı, o güne dek toplumda oluşturulmuş, özdeksel ve tinsel zenginlikleri kuşaktan kuşağa aktaran, biyolojik, psikolojik, ekonomik, toplumsal, hukuksal vb. yönleri bulunan toplumsal bir birim” olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlardan birincisi aileyi oluşturan bireyler arasındaki bağları vurgularken ikinci tanım ise ailenin işlevlerini öne çıkarmaktadır.

Akyüz (1991)’e göre; ailenin en önemli eğitim işlevleri aşağıdaki gibi özetlenebilir;

1. Toplumun bazı kuralları ve sosyalleşme olgusu çocuğa ailede kazandırılır.

2. Aile, bireyin okula hazırlandığı ilk eğitim kurumudur. Bu nedenle çocuğun okul başarısında, ailenin eğitici etkisinin rolü vardır.
3. Çocuğun ruh ve beden gelişimi için aile çocuğa iyi bakmalıdır. Tabii bunun için, ailenin maddi ve manevi olarak güçlü olması, yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir.
4. Çocuk olumlu ve olumsuz birçok alışkanlığı okuldan önce evde kazanmaktadır (Akt: Ereş, 2009).

2.1.2. Ailenin Önemi ve Bireye Etkisi

Ailenin önemini ortaya çıkaran en belirgin işlevi çocuğunu eğitmesidir. Her aile bu görevini belirli düzeyde yapmak zorundadır. Çünkü sağlıklı toplumları oluşturan temel ailedir (Ereş, 2009). Toplum olarak kalkınabilmek için bireylerin sağlıklı düşünen, soru soran, sorgulayabilen, araştırabilen, sorumluluk alabilen gibi birçok olumlu özelliklere sahip olarak yetişmesi ilk olarak aileye bağlıdır (Şişman 2000).

Stekel'e (1997) göre; Sağlıklı bir ailede yetişen çocuk kendisini her türlü geliştirmeye çalışacaktır. Eğer çocuk, sağlıklı bir aile ortamından yoksun büyürse, çocuk iyi bir ebeveyn modelinden eksik büyür; sevginin yerine nefreti, dostluğun yerine kavgayı, yardımlaşmanın yerine egoizmi, ahlakın yerine serkeşliği öğrenirse bu hem ailenin hem de toplumun zarar görmesine neden olur (Akt: Ereş, 2009).

Çelik'e (2003) göre; her aile bir okuldur. Anne ve babalar ise o ailenin birer eğitimcisi. Ailelerdeki çocuk eğitimi anlayışı, toplumların kültürlerine ve değerlerine göre değişmektedir. Ailelerin eğitsel ortamları, çocukların okulda öğrendiklerini pekiştirici veya köreltici özelliğe sahiptir (Akt: Ereş, 2009, s. 94).

2.1.3. Anne Baba ve Çocuk İlişkisi

Araştırmacılar 1940'lardan itibaren bu konu üzerinde araştırmalarda bulunmuşlardır. İlk zamanlarda anne baba ve çocuk arasındaki ilişkide sadece ebeveynlerin çocukları etkilediği düşünülmüş ve bu yönde araştırmalar yapılmıştır. Daha sonra, çocuğun özellikleri ve yapısının, anne baba ve çocuk ilişkileri üzerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Bu tespit doğrultusunda araştırmacılar, iki yönlü araştırmalara ağırlık

vermişlerdir. Zamanla anne babanın etken çocuğun edilgen olduğu modelden, etkileşimli modele geçilmiştir (Hortaçsu, 2003).

Bilhassa okul öncesi çağında ebeveynler birey üzerinde etkili olmaktadır. Çocuk, ebeveynlerinin iyi ve kötü yönlerini özdeşim kurarak benimser. Çocuğun, ailesiyle olan iletişimi ve doğuştan gelen yapı ve özellikleri, ebeveynlerin tutumları üzerinde etkili olmaktadır (Yörükoğlu, 1998). Çocukların bireylere ve nesnelere karşı olan tutum ve davranışlarının temelini ebeveynleri ile olan ilişkileri oluşturmaktadır (Yavuzer, 2006).

Çocuklar ilk olarak anne ve babaları ile ilişki kurarlar (Oskay, 1992). Berne (1961), bireylerin, ilerde ebeveyn olduklarında nasıl davranış sergileyeceklerini, kendi anne babalarının davranışlarından etkileneceklerini belirlediklerini belirtir. Kendi çocukluğu döneminde ailesi ile fazla zaman geçirmeyen, sağlıklı iletişim kuramayan bireylerin ileride çocuk yetiştirme konusunda sıkıntıya düşebileceğini belirtir (Akt: Dökmen, 1985).

2.2. Tutum

2.2.1. Tutum Kavramı ve Tutumun Tanımı

Tutum kavramı genel anlamda bireylerin çevrelerine karşı geliştirdikleri tepkiyi ifade eder. Yani bir olaya ya da olguya karşı geliştirdikleri davranış biçimidir. Tutum olumlu ya da olumsuz olabilir. Örneğin; bir öğrenci matematiğe karşı olumlu duygular beslerken iken başka bir öğrenci olumsuz duygular besleyebilmektedir, yani birisi olumlu tutum içindeyken diğersinin tutumu olumsuzdur.

Genel anlamda tutum kavramı, davranış bilimleri alanında kilit kavramlardan biri olarak karşımıza çıkar. Davranış bilimlerinde insanın ve insan davranışlarının incelendiği düşünülürse, tutumun önemi daha iyi anlaşılır. Tutum insanın durum ve olaylar karşısındaki davranış biçimini temellendirme olarak ele alınırsa, bu paralelde her tür davranışının kaynağında tutumun yer aldığı kabul edilir. Literatür incelendiğinde tutum hakkında birçok tanım karşımıza çıkmaktadır. Davranış bilimi uzmanları, tutumu tanımlarken her bir uzman, kendi alanına ilişkin unsurları öne çıkarma eğiliminde olmuş ve bu yönde tanımlamalarda bulunmuştur. Bu da tutumun farklı çeşitlerde ve çok sayıda tanıma sahip olmasını sağlamıştır Ayrıca bu durum tutumun çok geniş ve farklı

alanlarda önemli görüldüğü gerçeğini vurgulamaktadır (İnceoğlu, 2010). Şimdi farklı bazı tutum tanımlarına bir göz atalım.

Allport (1935, s.793)'a göre tutum, “bireyin bütün nesnelere karşı göstereceği tepkiler ve durumlar üzerinde yönlendirici veya etkin bir güç oluşturan, ussal ve sinirsel bir davranışta bulunmaya hazır olma hâlidir.”. Bohner ve Wanke (2002, s.5) tutumu “insan bireyselliğinin merkez parçası” olarak tanımlamaktadırlar. Lambert ise tutumu, “bireyin insanlar, gruplar, sosyal konular ve daha genel olarak herhangi bir çevresel olayla ilgili örgütlenmiş ve tutarlı bir düşünce, duygu ve tepki biçimi” şeklinde tanımlamıştır (Akt: İnceoğlu, 2010, s. 9). Ustaahmetoğlu'na (2013, s. 1) göre; tutum, “birey için anlamlı kılınmış veya farkındalık yaratmış somut ya da soyut varlıklara göreceli bir şekilde olumlu veya olumsuz öğrenilmiş eğilim biçimi olarak ifade edilebilir. Hakkında tutum sahibi olunan şey ise tutum objesi olarak adlandırılır.”

2.2.2. Tutumların Oluşması

Tutumların oluşumu konusunda çok farklı yaklaşımlar ortaya atılmakla birlikte, tutumların oluşumundaki faktörleri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz (Hanyaloğlu, 1995).

- a) Genetik Faktörler
- b) Fizyolojik Faktörler
- c) Tutum Konusu ile Doğrudan Deneyim
- d) Kişilik
- e) Toplumsallaşma Süreci
- f) Grup Üyeliği
- g) Sosyal Sınıf

Yukarıdaki faktörlerin ilk 4'ü bireyin kendi yaşantısı, diğerleri ise sosyal yaşantısı ile ilgili faktörlerdir.

Kağıtçıbaşı (2013) ve Morgan (2011)'e göre tutumlar doğuştan var olmazlar, sonradan kazanılır ve değişip gelişirler. Morgan'a göre tutumların edinilmesi sürecinde etki eden faktörler şöyledir.

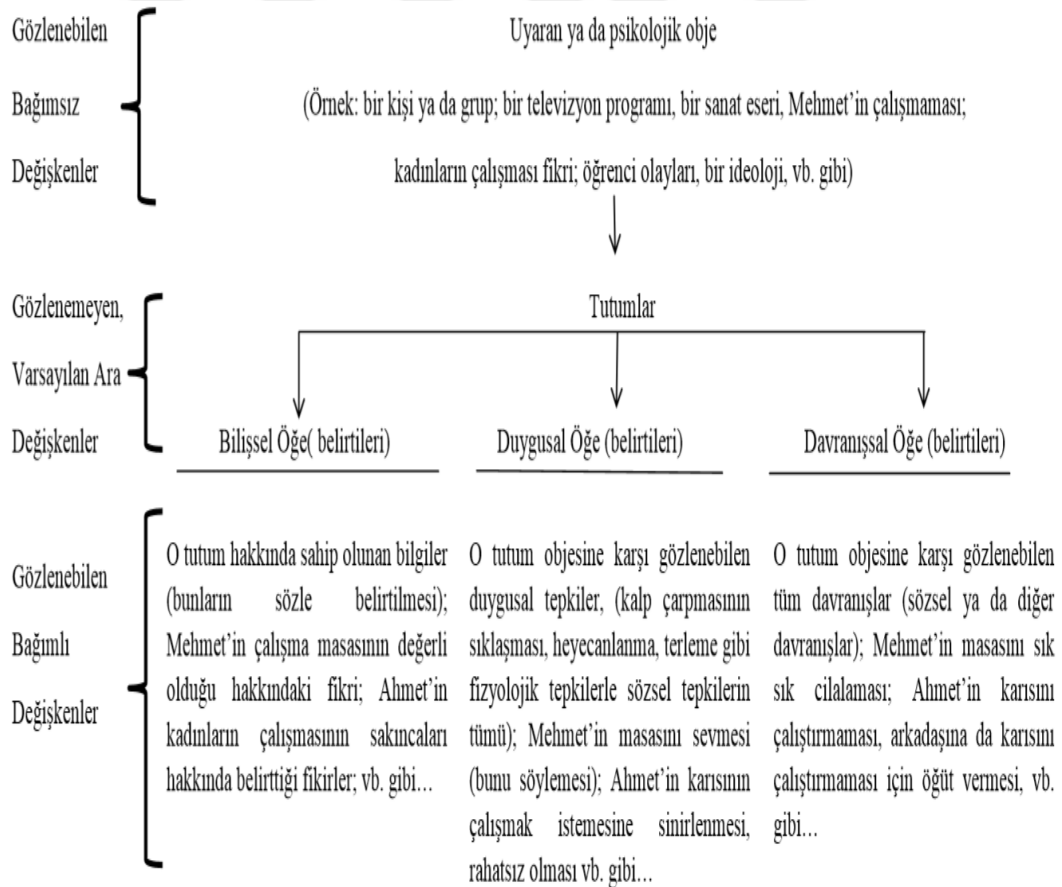
- a) Anne Babalar
- b) Akranlar

- c) Kitle İletişim Araçları
- d) Eğitim
- e) Politik Görüşler ve Dini İnançlar

Kağıtçıbaşı (2013)'e göre ise tutumlar “Doğrudan deneyim, Pekiştirme, Taklit, Sosyal öğrenme” yoluyla öğrenilmektedir.

2.2.3. Tutumun Öğeleri

Duygu, düşünce ve davranışların uyumlu ilişkisi ile oluşan tutumların bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olmak üzere üç boyutu bulunmaktadır. Öğrencinin bir matematik sorusunu nasıl çözeceğini bilmesi zihinsel öğeye, sınıfta soruyu çözerkenki hisleri duygusal öğeye, soruyu çözmeyi istemesi ve bunun için parmak kaldırması ise davranışsal öğeye örnek verilebilir. Tutumun oluşabilmesi için tutumun öğeleri arasında iç uyum ve örgütlenme olması gereklidir (İnceoğlu, 2011). Tutumun öğeleri ise, bilişsel, duygusal ve davranışsal öğelerdir.

Şekil 2.1. Tutum Objesi- Tutum Öğeleri (Rosenberg ve Howland 1960, Akt. Kağıtçıbaşı, 2013: s.113).

2.2.3.1. Bilişsel (Zihinsel) Öğe

“Tutumun önemli bölümü kişi, durum, olay veya nesneye ilişkin olarak sahip olunan bilgi, deneyim, inanç ve düşünceleri içeren zihinsel öğelerden oluşur.” (İnceoğlu, 2010, s.24).

Bireylerin bilişsel öğelerindeki değişiklik, duygusal öğelerindeki değişiklikten daha kolaydır (Taylor, 2007). Bireylerin tutumlarının zihinsel öğeleri, genellikle çevresel kaynaklı yaşamsal deneyimler birikimine dayanır. Varlığı bilinmeyen durumlara karşı tutum oluşmaz (İnceoğlu, 2010).

2.2.3.2. Duygusal Öğe

Tutumun öznel boyutu olan ve gerçeğe aktarılamayan hoşlanma ve hoşlanmama durumu duygusal öğeler meydana getirir. Duyuşsal öğeler içerisinde olumlu ve olumsuz etkiler barındırır. Herhangi bir nesne veya objeye karşı pozitif tutumu olan birey, bu nesne ya da objeyi daima olumlu değerlendirecek ve duygusal anlamda olumlu tavır sergileyecektir (Hanyaloğlu, 1995).

Duyuşsal öğe, bireylere ait değerler sistemini yakından ilgilendiren bir kavramdır. Olumlu veya olumsuz duyguların oluşmasına neden olan şey, tutumun bireyin amaçlarına hizmet edip etmemesidir (Kaya, 2010).

2.2.3.3. Davranışsal Öğe

Literatür incelendiğinde tutumların somutlaştırılmayacağı ancak bireyin davranışlarından, söz ya da hareketlerinden yola çıkarak tespit etmenin mümkün olacağına değinilmiştir (Morgan, 2011; Kağıtçıbaşı, 2013).

İnceoğlu (2010), tutumun varlığının, ancak yansıttığı kabul edilen davranışların gözlemlenmesi sonucu anlaşılabilirlik kazanacağını aksi takdirde (davranışın sergilenmediği ortamda), böyle bir tutumun, çevredeki bireylerce gözlemlenemeyeceğini ve dolayısıyla tutumun bilinemeyeceğini belirtmiştir.

Aydın’a (1987) göre; herhangi bir nesne veya duruma karşı tutumu olumlu olan bir kişi bu tavrını devam ettirme eğilimi gösterecektir. Tam tersi bir ifadeyle bir durum veya nesne karşısında olumsuz tutum sergileyen birey de söz konusu nesne veya durum için

ilgisiz kalıp uzaklaşma hatta o nesneye zarar verme eğiliminde olacaktır (Akt: Hanyaloğlu, 1995: 34).

Özetle, tutumlar zihinsel, duygusal ve davranışsal öğelerin karmaşık süreçlerinin etkisinde oluşan psikolojik değişkenlerdir. Bu öğeler, genellikle bireylerin çevresine uyumunu sağlamasında kolaylık oluşturma bakımından tutarlılık sergilerler. Bu öğeler, birbirleriyle etkileşim halindedir ve üç öğeden birinde meydana gelen bir değişiklik, öğeler arası tutarlılığı devam ettirmek için, diğer öğelerle peşpeşe bir değişime neden olur. Yani, bireylerin bir tutuma yönelik davranış ve hareketleri değiştiğinde, ona yönelik tutumu zihinsel, duygusal ve davranışsal açıdan da yeniden düzenlenir (İnceoğlu, 2010).

2.2.4. Tutumun İşlevleri

Araştırmacıların tutum konusunda üzerinde durdukları diğer bir nokta ise, tutumların işlevleridir. Tutumun işlevlerini Smith, Bruner ve White (1956) “Kişinin tutumlarının ne işe yaradığı”nı sorgulayarak belirlemeye çalışmışlardır. Kişilerin tutumları, onların ihtiyaçlarını karşılamak için geliştirilir ve bu ihtiyaç ortadan kalkarsa tutuma da gerek kalmaz. Yani, buradan ihtiyaçtaki değişikliğin tutumda da değişiklik oluşturduğu görülür (Kağıtçıbaşı, 1988; Akt: Hanyaloğlu, 1995).

Katz ve Stotland tutumların dört işlevi olduğunu belirlemişlerdir (Akt: İnceoğlu, 2010: s.33).

- Araçsallık (uyumsal-yarar) işlevi,
- Ego-savunmacı işlev,
- Değer ifade edici işlev,
- Bilgilendirme işlevi

2.2.4.1. Araçsal İşlevi

Toplumsallaşma ile birlikte insanda, ihtiyaçlarını gidermek bir amaç olarak ortaya çıkmıştır. Bu gereksinimi karşılarken, birey yararına olan durumlara karşı olumlu tutumlar geliştirirken, zararına olan durumlara karşı olumsuz tutumlar geliştirir. Yani, bireyin içinde yaşadığı toplumsal yapıya ait şartların sonucu olarak görülebilecek bir

takım tutumların getirdiği faydalar, o tutumların anlamsal özelliklerinden önce gelir. İşte bu noktada araçsal işlev, ödülün en fazla cezanın ise en az olması beklentisine dayanır. Birey ödüle ulaşabileceği durum, nesne ve kişilere karşı olumlu, ceza ile sonuçlanabilecek durumlara karşıda olumsuz tutumlar sergiler. Bir işlevin gerçekleşmesini sağlayan tutum ise, bireylerin amacına ulaşmasında farklı durumlara yöneltebileceği gibi, amaçlarından uzaklaştıracak, engelleyecek durumlardan ise kaçınmasını sağlar (İnceoğlu, 2010).

2.2.4.2. Ego Savunmacı İşlev

Tutum, bireylerin kişiliğine ve temel değerlerine yönelik her türlü tehlikeye karşı, egoyu savunma mekanizmalarında koruyucu bir işlev görür. Ego savunmada işlev, bireylerin öğrenmek istemediği öz algılarından kendini koruma isteğidir. Temelinde Freud'un (psikanalitik) kuramına dayanır, bireyin nesnelere, durumlara veya kişilere karşı tutumlar geliştirerek öz benliğini sarsan duygulardan arınmasını, bireyin benliğini koruyan tutumlar geliştirmesini sağlar. Yani bireyin belirli nesnelere, durumlara karşı tutumlar geliştirerek öz benliğini olumsuz yönde etkileyecek duygulardan arınması gibi bireyin kendisine yönelik gerçek olanları reddederek, egosuna güvenini korumaya çalışır. Freud'un kişilik yapısı kuramında; bireyin çatışmaktan kaçındığını ve sürekli bir ego savunma mekanizması geliştirdiğini ifade eder (İnceoğlu, 2010).

Ayrıca, bireylerin insan ilişkilerinde, bu ilişkileri koruma sürecinde ailesi ve arkadaşları tarafından kabul edilmesi, o gruplar tarafından değer verilen tutumları bireylerin de benimsemelerine ve kabullenmelerine bağlıdır. Böylece bireyin tutumu sosyal çevre ile ilişkilerini sağlamlaştırmaktadır (Kağıtçıbaşı, 2013).

2.2.4.3. Değer İfade Edici İşlev

Bu işlev, bireyin kendini tanımlarına fırsat verirken, öz değerleri ile ters düşmeyecek tutumlar yansıtma isteğine dayanır. Bu şekilde oluşturulan tutumlarla bireylerin elde edeceği ödül maddi ödül değil, daha çok kimliğini ortaya çıkarmak gibi manevi ödüllerdir (İnceoğlu, 2010).

2.2.4.4. Bilgi İşlevi

Bireyler, sahip oldukları tutumlarını çoğunlukla başkalarından öğrenir ve o tutum objesi ile ilgili bir takım bilgi sahibi olur. Bireyin sergilediği tutumu, kişiye tutumun nesnesi ile ilgili bilgi vermektedir (Kağıtçıbaşı, 2013). Bilgi birikimi doğrultusunda istenilen bilgiye ulaşma yönünde tutum geliştirilebilir. Birey, fazla bilgi sahibi olmadığı konularda araçlar kullanarak konularla ilgili pozitif veya negatif yönlü tutumlar oluşturabilir. Bu şekildeki tutumların salt bilgi ile ortaya çıkması çok enderdir, genellikle salt bilgi tutumu belirlemez. Fakat önceki tutumlarda değişiklikler ortaya çıkabilir (İnceoğlu, 2010). Örneğin; eleştirilen bir filme karşı olumsuz tutum edindikten sonra filmi izleyerek olumlu tutum geliştirebiliriz, yani tutumumuzu değiştirebiliriz.

2.2.5. Tutumun Özellikleri

Tutumlar, birtakım özelliklere sahiptir. Bunlar; tutumun güç derecesi, karmaşıklık, diğer tutumlar ile ilişki ve merkezilik, öğeler arası tutarlılık, tutumlar arası tutarlılık ve tutumun yapısı olmak üzere altı farklı özelliği vardır (Hanyaloğlu, 1995).

2.2.5.1. Güç Derecesi

Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal öğelerin toplamı tutumun gücünü oluşturur. Tutumlar ve öğeleri güç bakımından farklılık gösterebilmektedir fakat genellikle köklü tutumların ve öğelerin güçleri yüksek olur (Kağıtçıbaşı, 1988).

Tutumların öğelerinin de güçleri farklı olabilir. Örneğin; bir tutumun duyuşsal öğesi kuvvetli iken, aynı tutumun bilişsel ve davranışsal öğeleri zayıf olabilmektedir (Aydın, 1987).

2.2.5.2. Karmaşıklık

Tutumlar onları oluşturan öğelerin karmaşıklığı ya da yalınlığı bakımından farklılık gösterir. Tutumların karmaşıklığı barındırdığı unsurların sayı ve çeşitliliğine bağlıdır (Kağıtçıbaşı, 1988).

Duygusal öğenin karmaşıklık boyutu vardır. Duygusal öğeler hem yalın hem de karmaşık olabilir. Örneğin; tanıdığımız kişilere karşı hissettiklerimiz yalın öğe olarak karşımıza çıkarken, yakın arkadaşımıza hissettiğimiz sevgi, saygı, şefkat duygusu ise

daha karmaşıktır. Davranışsal ögeler açısından da durum farklı değildir. Örneğin, bir kimse sahip olduğu yalın politik görüşü başka bir bireye kabul ettirmek gibi bir amaç taşımamakta iken; bir başka kişi sahip olduğu politik görüş konusunda daha etkilidir ve bu görüşü başkalarına benimsetme amacına yönelik davranışlarda bulunmaktadır. Bu paralelde ikinci durumdaki bireyin politik tutumu ile ilgili olarak sergilenen davranışsal ögeler daha karmaşık bir yapıya sahiptir (Durmuş, 2006).

2.2.5.3. Diğer Tutumlar ile İlişki ve Merkezilik

Bazı tutumlar diğer tutumlara çok sağlam bağlı olabileceği gibi, bazıları da diğerlerinden bağımsız bulunabilirler. Bazı bireylerde bir tutumun merkezileşmesi çok belirginleşir ve o bireyin bazı tutumlarını kontrol altına alarak bireyin hayatına ve davranışlarına yön verebilir (Hanyaloğlu, 1995).

2.2.5.4. Ögeler Arası Tutarlılık

Tutumlar onları oluşturan ögelerden oluşmaktadır. Eğer bir tutumun bir ögesi olumlu ise genellikle diğer ögeleri de olumlu olur. Çünkü ögeler tutarlı olma eğilimindedirler. Aynı zamanda ögeler arasındaki tutarlılık dereceleri farklılık gösterebilmektedir. Genellikle ögeleri arasında tutarlılık yok ise bu tutumların değişmesi daha kolay gerçekleşmektedir (Aydın, 1987).

2.2.5.5. Tutumlar Arası Tutarlılık

Bir tutumun bireyin diğer tutumlarıyla tutarlılık derecesi de önemli bir özelliktir. Araştırmalar bize çoğunlukla tutumların birbiriyle tutarlılık meydana getirdiğini göstermiştir (Hanyaloğlu, 1995).

2.2.6. Tutum ve Davranış İlişkisi

Davranışların arkasındaki yönlendirici olarak tanımlayabileceğimiz güç tutum olarak karşımıza çıkar. Tutumun dinamik yapısını incelemek, yine tutumların işleyişine yönelik birtakım çıkarsamalar elde edilerek davranış veya tepkilere yönelik birtakım öngörülerde bulunma olanağı sağlayacaktır. Tutuma yönelik araştırmalar, bireylerin nesne, durum, kişi, olay vb. karşısında ortaya koyabileceği tepkiyi belirleme ve bu

tepkiye ilişkin çıkarımları yapabilmeye; taktik, yöntem ve strateji saptamaya yardımcı olabilir (İnceoğlu, 2011).

2.2.7. Tutumların Değişmesi

Bireylerin tutumlarındaki değişikliğe yönelik çalışmalar 1930'lu yıllara kadar belli bir kuramı temel almadan yapılırdı. II. Dünya savaşı sonrasında tutum değişikliğine yönelik daha kuramsal çalışmalara ağırlık verilmiştir. Tutum kuramlarının çoğu tutum değişimi araştırmaları sırasında geliştirilmiştir (İnceoğlu, 2011).

Tutum değişikliği, bireyin bir konudaki var olan görüşünün yerine yeni bir görüşün benimsenmesi demektir. Tutumların değişmesinde iç ve dış faktörler birbirleriyle ilişkilidir. İç faktörler: bireylerin karşılaştığı nesne, kişi ya da iletişimine ilişkin güdüler ve var olan tutumlarıdır. Dış faktörler ise: sunulan görüş, görüş sahibi, sunuş şekli, sunan kişi, ortam gibi etmenlerdir. İç ve dış faktörlerin birbirleriyle olan ilişkisi, bireyin dış etkileri algılama veya değerlendirme şekline yansır. Bireyin dış uyaranları algılayarak değerlendirmesi, mevcut tutumlarından ve o anda işleyen diğer güdülerinden etkilenir (Yılmaz, 2009).

2.3. Anne–Baba Tutumları

2.3.1. Anne Baba Tutumlarına Yönelik Yaklaşımlar

Baumrind (1967, 1971) çocuk yetiştirme tutumlarına yönelik sınıflandırmayı ortaya koymuştur ve çalışmalarında ebeveynler ile çocuk arasındaki etkileşimi incelemiş ve bunun sonucunda anne baba tutumlarında dört boyut belirlemiştir. Bu boyutlar kontrol, bakım/destek, açık iletişim ve olgunluk beklentisi boyutlarıdır.

Kontrol; ebeveynlerin koyduğu kurallara çocuklarının ne kadar uymak zorunda olduklarını gösterir.

Açık iletişim; ebeveynlerin kararlarında çocuklarının fikirlerine verdiği önemi gösterir.

Olgunluk beklentisi; anne babaların çocuklarını zihinsel (bilişsel), duygusal ve sosyal yönden başarıya ulaşmaları için ne derece destek verdiklerini gösterir.

Bakım-destek; anne babaların çocukları ile olan ilişkilerinde hangi düzeyde sevgi dolu ve sevecen davrandıklarını gösterir (Akt: Erdoğan ve Uçukoğlu, 2011).

Anne babaların çocuk yetiştirme tutumlarını üç temel kategori olarak belirleyen Baumrind (1971), bunları otoriter, demokratik ve izin verici olarak sıralamaktadır. Otoriter ebeveynlerin, kontrol ve olgunluk beklentileri yüksek iken iletişim ve bakım boyutları düşüktür. Çocuklarını cezalandırır, görüşlerini dinlemez ve her şeyi sorgusuz kabul beklerler. Demokratik ebeveynler, çocuklarına karşı daha sıcak, ilgili ve sabırlıdır. Çocuklarının kararlarına önem verir ve çocuklarından olgun olmalarını beklerler. İzin verici anne babaların beklentisi, kontrol ve olgunluk açısından düşük, iletişim ve bakım boyutları açısından yüksektir. Çocuklarını gereğinden fazla özgür bırakır, davranışlarını kontrol etmez ve ihmal boyutunda müsamaha gösterirler. Sıcak ve sevecendirler. Çocuklarının kendilerine ilişkin kararlarını, yine çocukların vermelerini beklerler (Ergün, 2008).

Maccoby ve Martin (1983) ebeveynliğin, ilgi/kabul (duyarlılık) ve talep (kontrol) olmak üzere iki boyutlu olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu boyutlara göre dört farklı başlıkta ebeveynlerin özelliklerinin planını tanımlamışlardır. Talep ve kabul etme boyutları yüksek olan ebeveynlerin demokratik olduğunu; talep boyutunda yüksek, kabul etme boyutunda düşük olan ebeveynlerin otoriter olduğunu; talep boyutunda düşük, kabul boyutunda yüksek olan ebeveynlerin izin verici olduğunu; talep ve kabul boyutlarının ikisinde de düşük olan ebeveynlerin ise ihmalkar olduğunu belirtmişlerdir (Karabulut Demir ve Şendil, 2008).

Köknel (1986) ailelerin tutum ve yaklaşım biçimine göre, beş tip aile yapısının olduğunu belirtmiştir (Akt: Korap, 2013)

Bilgili, ilgili aile; çocuğun kimliğini, kişiliğini, yeteneklerini, becerilerini, zeka düzeyini tanıır. Onlarla iletişim kurmaktan kaçınmaz, belirli sınırlar içinde özgür bırakır ve özerk davranmasına izin verir, sorumluluk almasını sağlar. Başarılarını ödüllendirirken, gerekirse nedenlerini açıklayarak fiziksel olmayan cezalar verir.

Sert ve sıkı aile; çocuğun kimliğine, kişiliğine değer vermez. Kuraları katıdır, hatalarını açıklamadan cezalandırmaya gider, şımaracağı düşüncesi ile çocuğun iyi davranışlarını ödüllendirmez, özgür ve özerk davranışlara olanak tanımaz.

Gevsek aile; çocuğun yasına, zekasına, becerisine dikkat etmez, davranışlarını kontrol etmez, hoşgörülü görünüp ilgisiz yaklaşır. Aile özgür ve özerk davranışlara izin vermesine rağmen, çocuk sorumluluk almaz ve taşımaz.

Tutarsız aile; anne ve babanın birbirlerinden farklı tutumlara sahip olması nedeni ile çocuğa karşı farklı davranışlarda bulunurlar.

Boşlayan, ihmal eden aile; çocuğun kimliğini, kişiliğini tanımayan, yasına, zeka düzeyine ve becerilerine göre değil de kendilerinin isteğine göre davranan, onları ihmal eden ve yok sayan aile ortamıdır.

2.3.2. Yaygın Anne Baba Tutumları

Çocuğun ileriki yaşamında göstereceği davranışların temelini aile içinde gözlemlediği davranışlar oluşturabilmektedir. Anne baba tutumlarını benimseyen çocuk, onlarla benzeşen tutumlar sergilemeye başlar. Bu durum çocuğun yaşamının tümünde etkili olur (Bozaslan ve Kaya, 2011). Ailenin çocuğa karşı sevgi ve disiplin olmak üzere iki temel tutum ögesi vardır: Kuramsal olarak en olumlu tutum, temel gereksinimleri yeterli düzeyde karşılayan ve bu iki temel öğeyi yeterli oranda içinde barındıran tutumdur (Öztürk, 2004). Çocuk yetiştirme tutumları her toplumda farklıdır, bu farklılık kültürden kültüre ve hatta aynı toplumun içinde yaşayan aileler arasında bile görülse de bu yetiştirme biçimlerinin ortak ve ağır basan taraflarını ele alarak onları gruplandırabiliriz (Şendil, 2003).

2.3.3. Anne Baba Tutumlarının Sınıflandırılması

- Demokratik anne baba tutumu
- Otoriter ve baskıcı anne baba tutum,
- Koruyucu ve istekçi tutum

2.3.3.1. Demokratik Anne Baba Tutumu

Bu tutum temelde; çocukların varolduğunu kabul eden ve isteklerine saygı duyan ebeveyn tutumudur (Demiriz ve Öğretir, 2007). Demokratik aileler, çocuğun hem temel ihtiyaçlarını hem de sevgi ile birlikte manevi ihtiyaçlarını da karşılamaktadır (Örgün, 2000).

Demokratik tutuma sahip ebeveynler, çocuklarını kendilerine itaat ettikleri, her söylediklerini yaptıkları veya başarılı oldukları için sevmezler, onları koşulsuz severler. Bu sevgiyi de onlara hissettirirler. Çocuklarının istek ve tercihlerine saygı gösterir, onları birer olgun birey gibi görürler. Çocukları ile ilişkilerinde sıcak ve ilgilidirler. Onlarla iletişimlerinde sabırlı bir şekilde dinler ve anlamaya çalışırlar. Aile ile ilgili alınacak kararlarda çocuklarının görüşlerini de alırlar. Araştırmacıların elde ettikleri sonuçlara göre, demokratik ortamda büyüyen çocukların, otoriter ya da izin verici aile ortamında büyüyen çocuklara göre sosyal gelişim, kendine güvenme, akademik başarı ve benlik saygısı gibi ölçümlerden yüksek puan aldıkları görülmüştür (Şimşek, 2006). Demokratik ortamda büyüme fırsatı bulan çocuklar, kendisine ve çevresine saygı duyan, aktif, davranışlarına dikkat eden, yaratıcı, dışa dönük, sosyal ve güçlü iletişim yeteneğine sahip, özgüvenli, eleştirilere açık, hoşgörü sahibi birey olarak yetişir (Yılmaz, 2007). Demokratik aile ortamında büyüyen çocuklar, aileleri tarafından sevildiğini hissetmekte ve anne baba otoritesine karşı bir korku duymamaktadır. Bu sebeple fikirlerini açıkça dile getirebilmektedir. İşte bu şekilde yetişmiş çocuklar, sosyal ilişkileri iyi olan çocuklardır. Demokratik tutum çocukta çaresizlik, yetersizlik, kararsızlık, kendini suçlama gibi olumsuz duyguların oluşmasını engelleyen en sağlıklı ebeveyn tutumudur (Baykan, 2014).

Demokratik ailelerde tam anlamıyla serbestlikten söz etmek doğru değildir. Ebeveyn denetimi, çocukların da kabul edeceği karşılıklı mantık ilkelerine dayalı düzeyde tutulur. Katı kurallar yoktur, bunun yerine ihtiyaç anına ve duruma göre değiştirilebilen esnek bir tutum sergilenir (Dönmezler, 1999).

Demokratik tutuma sahip anne babalar şu davranışsal özelliklere sahiptir:

- Çocukla gerekli iletişimi kurmak ve ona yeterli düzeyde kontrol sağlayarak ihtiyaçlarını gidermesi için gerekli ortam ve imkânları elde etmesine ve kullanmasına yardımcı olmak,
- Çocuğa karşı ilgisiz tutum sergilemektense, çocuğun aile içerisinde sevgi ve saygıyı temel alan bir ilişki kurmasına rehber olmak,
- Aile yapısı olarak demokratik kuralları benimsemiş bir aile olmak, çocuklara bu demokratik ortamda hareket edebilecekleri ölçüde bağımsızlık sağlayan bir aile modeli oluşturmak (Oskay, 1986: Akt. Erginbay, 2014).

Demokratik tutuma sahip anne babalarda, çocuklara hoşgörü ve sevgi gösterme temel görev belirlenmiştir. Bu sayede çocuk temel güven duygusunu kazanmaktadır. Demokratik ailelerde eşler arasındaki ilişki, saygı ve sevgiye dayanmaktadır. Eşler karşılıklı saygı içerisindedirler ve aile içerisinde iyi rol model oluştururlar (Kulaksızoğlu, 2011). Bu ailelerde de bazen aile içi anlaşmazlıklar olabilir ama uzun gerginlik olumsuz iklim uzun süre devam etmez, bunun yerine sıcak bir ortam ve yumuşak tavır vardır (Yörükoğlu, 1990). Çocuklara karşı anne-baba olarak ortak tutum sergilerler. Demokratik tutumlu ailelerde, ailecek belirlenen kurallara anne babalar da uyar ve aile içerisindeki bütün bireyler eşit haklara sahiptir. Çocuklara konuşabilme, kendini ifade edebilme fırsatı verilir (Kulaksızoğlu, 2011).

Demokratik anne baba tutumlarında, hataların üzerinde çok durulmaz, çocuğun gösterdiği başarılı davranışlar ortaya çıkarılmaya çalışılır. Bu durum çocuğun olumlu yönde kimlik geliştirmesine yardımcı olur. Hataları cezalandırmaktansa başarıları ödüllendirerek çocukların olumlu yönlerine odaklanmaları demokratik tutumlu anne babaların en önemli özelliğidir. Ödüllendirilen çocuk başarıyı daha çok istemektedir. Demokratik anne babalar fiziksel cezalar uygulanmaz ancak kısıtlama türü cezalar verebilir (Şendil, 2003).

Ekonomik ve kültürel değişkenlerin demokratik tutum ile ilişki olduğu saptanmıştır. Kağıtçıbaşı (1972) araştırmalarında, Türk toplum yapısı içerisinde şekillenmiş ailelerin sosyo-ekonomik düzeyi ne kadar yükselirse, çocuklarına karşı sevgilerinde o derece artış olduğunu ve çocukları üzerinde otoritenin azaldığını saptamıştır (Kuzgun, 1972).

Sonuç olarak, ana-babalar çocuklarının gösterdiği davranışları, ne çok kısıtlamalı ne de çocuklarının her istediğini yapmalıdır. Çocuğa yönelik her türlü konuda tutarlı ve güven verici bir tutum sergilemelidir. Ana-babalar, çocuklarının isteklerini, sahip olduğu imkan çerçevesinde, belirlenmiş düzeyde serbestçe gerçekleştirmesine izin vermeli ve çocuktan beklentilerini de onlara açıkça ifade etmelidirler (Senemoğlu, 2007).

2.3.3.2. Otoriter ve Baskıcı Anne Baba Tutumu

Aşırı baskı, geleneksel aileler de sık görülen bir tutumdur. Bu tutum çocuğun kişiliğini hiçe sayan bir tutumdur. Otoriter ailelerde çocuk hangi davranışa karşılık hangi tepkiyi alacağını bilemez. Bu nedenle belirsizlik yaşayan çocuklar ya fazla isyankar ya da aşırı

boyun eğen bir tavır ve davranış sergiler. Bu tutuma sahip -otoriter- ailelerde yetişen çocuklar içinden geldiği gibi davranmak yerine kendilerinden beklenen davranışları sergiledikleri için kişilikleri dıştan denetimli bir hal alır (Yavuzer, 1994). Çocuk, bu tutuma sahip anne babalara göre diledikleri gibi yoğurup şekil verecekleri bir hamurdur (Yörükoğlu, 2000).

Bu tutum içindeki anne babaların çocuğa karşı gösterdiği temel davranış baskıdır. Bu tutumdaki anne babalar, çocukların davranışlarına standart koyarlar ve çocuğun davranışlarını kontrol ederek şekillendirmeyi tercih ederler. Otoriter tutumlu anne baba çocukları üzerinde her konuda hakim olmak ister, itaat etmek bu tutuma sahip anne babalar için olmazsa olmazdır. Kurallar hiçbir açıklama yapılmadan konulur. Ebeveynlerin sözlerinin her koşulda kabul edilmesi gerektiğine inanılır (Şendil, 2003).

Otoriter anne-babalar korku kültürünü benimsemiş ve çocuğun en ufak yaramazlığını; fiziksel cezalarla; suçlama, utandırma, ayıplama, gibi duygusal cezalarla; sevdiği etkinliklerden alıkoyma gibi davranış göstererek cezalandırırlar. Çocuk, aşırı baskı ve sıkı bir disiplin içinde olduğundan anne babasının her dediğini yapmak zorunda kalır. Bu tutuma sahip anne babalar sevgilerini genelde çocuk kendileri istediği gibi davranış sergilediği zamanlarda gösterirler (Çağdaş ve Seçer, 2006). Çocuklar anne babanın isteğinin dışında davrandıklarında dışlanacaklarından korkarlar. Otoriter tutum içerisindeki bir ailede büyüyen çocuklar, duygu ve düşüncelerini baskıladıkları ya da dış etmenler tarafından baskılandığı için öfke ve kırgınlık gibi duygularını rahatça ifade edemez ya da sergileyemezler (Kulaksızoğlu, 2011).

Otoriter tutumlu anne babalar katı ve dogmatik düşünceye hakim olduğundan kendi istek ve emirlerini çocuğun tartışmasız yapmasını ister. Tersisi durumda ceza yolunu tercih eder (Kuzgun, 1972).

Bu ailelerde ceza ön plandadır. Ceza suça paralel olarak verilmemektedir. Çocuğa olumsuz algılanan davranış sonucunda dayak, suçlama, ayıplama, çocuğu korkutma gibi aileden aileye değişen ama aynı amacı güden ceza yöntemleri kullanılmaktadır. Çocuk aile tarafından sürekli eleştirilmektedir. Çocuk isteklerini ve hak ettiklerini uslu durursa elde edebilmektedir (Argun, 1995).

Çocuğun özerk ve bağımsız davranışları genel olarak otoriter ebeveynler tarafından kurallara uymama, itaatsizlik ve başına buyruk hareket etme olarak algılanır. Bu durum anne babaların çocuklar üzerinde farklı ceza yöntemi uygulamasına hatta fiziksel şiddet kullanmasına yol açar (Can, 1990). Çocukların kendilerine özgü bir davranış biçiminin ve dünyasının olabileceği düşüncesi ebeveynler tarafından kabul edilmez. Otoriter ortamların hakimiyetinde büyüyen çocuklar ideal ferdi özerkliği kazanamaz (Geçtan, 1999). Bu çocuklar kendine güveni olmayan, yapabileceği işlerde bile yetersiz olduğunu düşünüp ben yapamam diyen, duygu ve düşüncelerini rahat ifade edemeyen, çekingen davranan bireyler olmaktadır (Aslan, 1992). Türk aile yapısı otoriter tutumun sıklıkla görüldüğü aile yapılarından oluşmaktadır. Sert kurallar çerçevesinde büyüyen bu çocuklar herhangi bir durum karşısında kolayca ağlayan ve isyankar tutumlara yönelen hatta aşağılık duygusuna kapılan bireyler olarak yetişmektedir (Yavuzer, 1998). Yapılan bazı araştırmalara göre alt-sosyo ekonomik düzeydeki ailelerin, çocukları ile ilişkileri ileri derecede katı ve otoriteye bağımlı bulunmuştur. Yüksek eğitilmiş sayılabilecek ve orta-sosyo ekonomik çevreye adapte olmuş ailelerin, çocuklarına daha yumuşak ve eşit davranış sergiledikleri belirlenmiştir (Şimşek, 2006).

2.3.3.3. Aşırı Koruyucu ve İstekçi Anne Baba Tutumu

Bu tutuma sahip anne babalar çocuğun yapabileceği işleri bile kendileri yapar ve çocuğa sorumluluk vermezler. Koruyucu anne babalar her zaman çocuğuna titrer ve gerekmeyen durumlarda bile onları korumaya çalışır. Çocuklarını böyle korunmazlarsa başlarına bir şey gelebileceğini düşünürler. Bu şekilde davranan anne baba görevini tam yaptığına inanır ve buna karşılık çocuğunun kendilerine minnet duymasını ister (Kulaksızoğlu, 2011).

Ailesi tarafından aşırı korunan çocuklar karar vermede zorlanan, anne babalarına danışmadan girişimde bulunamayan, isteklerini ağlayarak yerine getirtmek isteyen ve istediklerini yaptırana kadar ağlama eylemini devam ettiren, inatçı özellikleri ağır basan bireyler olarak yetişmektedir (Navaro, 1989).

Koruyucu ana-babalar; huzursuz ve kaygı düzeyi yüksek, her zaman kötü birşeyler olabileceği endişesini taşıyan, mükemmelliyetçi özellikleri ön planda olan, çocuğun olumsuz davranışları karşısında sabırsız, güvensiz, aşırı titiz, saplantılı, şüpheli ve

başkalarına karşı güven duymayan anne baba olarak literatürde yerini almıştır (Kulaksızoğlu, 2011).

Bu tutuma sahip anne babaların müdahaleci ve korumacı olmasının nedenleri arasında şunlar sayılabilir; ölmüş bebeğin ardından çocuğun doğması, kötü hastalık geçirmiş olması, eşler arasındaki uyumsuzluklar, ebeveynlerin kendi çocukluklarında ailelerinden fazla sevgi, ilgi görmemiş ve sağlıklı ortamlarda büyümüş bireyler olduğundan çocuklarına karşı korumacı davranmakta olabilirler (Şendil, 2003). Genellikle anne ile çocuk arasındaki aşırı korumacı tutum sonucu ortaya çıkan duygusal bağ temelini annenin duygusal yalnızlığına dayandırır ve anne böylece kendi yalnızlığını ve mutsuzluğunu telafi etmeye çalışır (Yavuzer, 1996)

Bu tür ailelerde çocuğa karşı sevgi ve ilgi fazla gösterilir, çocuğun fiziksel ve psikolojik ihtiyaçları karşılanır. Anne babalar çocuğunun sağlığı ve eğitimi ile çok ilgilenirler. Çocuklarının iyiliğini düşündüklerini zannederek yeteneklerini ön plana almadan dersler ve kurslara gönderirler. Bu aileler genelde çocuğa her türlü ihtiyacı gidermek anlamında oldukça verici davranırlar ve akabinde verdiklerinin karşılığını da çocuklarından davranış olarak beklerler (Yörükoğlu, 1990).

Aşırı baskıcı ve koruyucu ebeveynler çocuklarının genelde tüm seçimlerini arkadaşları, kıyafetleri, yiyecekleri gibi tüm tercihlerini kendileri seçmek isterler. Çocuklarının yanlış ve başarısızlığını kabullenemezler. Bunun sebebi onlarla gurur duymak istemeleridir. Çocuklarına genellikle onlardan sevgilerini esirgeme ya da manevi ceza gibi yaptırımlar uygularlar (Yavuzer, 1998).

2.3.4. Anne Baba Tutumlarının Birey Üzerindeki Etkileri

Anne babaların demokratik tutumları çocukların gelişimi esnasında bilişsel, duygusal ve sosyal açıdan olumlu sonuçlar ortaya çıkarır. Bu tutumun tersi ise, yani otoriter ve izin verici ebeveyn tutumları çocukların gelişiminde olumsuz sonuçlar meydana getirir (Yavuzer, 2005).

Chen, Chen, Wang ve Liu'nun (2002) araştırmasında, anne babalar sahip oldukları güce ne kadar çok inanırsa, çocuklarının da o kadar saldırgan olacağını belirtmişlerdir. Çocuğuna karşı sevgi dolu, ilgili ve olumlu davranışlarını destekleyici ebeveyn tutumu

çocuğun uygun davranışları öğrenmesinde ve saldırgan davranışları kontrol etme sürecinde anne babaya destek sağlamaktadır. Bir diğer çalışmada otoriter anne baba tutumu ile çocuğun saldırganlık davranışı arasında pozitif; akran kabulü, sosyalleşme yeteneği, iyi öğrenci olabilme içgüdüğü ve okuldaki akademik başarısı arasında negatif ilişki bulunmuştur. Ebeveynlerin demokratik tutumunun, çocukların sosyal ortamlarına ve okula uyumuna yardımcı olduğu belirlenmiştir (Chen, Dong ve Zhou, 1997).

Araştırmacıların anne tutumu ile çocuk davranışı arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmalarda, annenin otoriter tutumunun çocukta davranış problemlerine neden olduğunu bizlere göstermiştir (Thompson, Hollis ve Richards, 2003), annenin tavize imkan vermeyen disiplin uygulamasının çocuğun negatif duygular içerisinde olma ve düşük girişkenlik düzeyi arasında pozitif ilişki olduğu saptanmıştır (Katainen, Raikkonen ve Keltikangas-Jarvinen, 1997). Flouri'ye (2004) göre otoriter tutum sergilemeyen anne tavrı, kız çocuklarının yetişkinlik çağındaki öz yeterlilik ve yaşam doyumlarıyla doğrudan ilişkilidir.

Ülkemizdeki çalışmalara bakıldığında, demokratik tutum sergileyen ebeveynlerin çocukları içsel denetime sahip (Argun, 1995; Yeşilyaprak, 1993), problem çözme becerisi gelişmiş (Arı ve Seçer, 2004), olumlu benlik algısı ve saygısı mevcut (Erbil, Divan ve Önder, 2006; Haktanır ve Baran, 1998) ve davranışsal açıdan yeterli düzeyde özerkliği (Musaoğlu ve Güre, 2005) bulunan çocuklar olarak karşımıza çıkmaktadır. Anne babaların çocuklarını olduğu gibi kabullenmesi, çocuğun kendisini rahatça ifade etmesine olanak tanınması, çocuğun kişisel düşüncelerini dinlemesi ve bu düşüncelere değer vermesi, alınan kararlarda çocuğun görüşüne de yer verilmesinin çocuğun bağımsız, eleştirel ve yaratıcı düşünmesine olanak sağladığı belirlenmiştir (Palut, 2008). Anne babaların çocuklarına baskı ve katı disiplin uygulamalarının, çocukta yüksek sosyal kaygı düzeyine (Erkan, 2002) ve davranış problemlerine (Saydam ve Gençöz, 2005) neden olduğu belirlenmiştir.

2.3.5. Anne Baba Tutumlarının Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri

Kişilik gelişiminde; psiko-analitik kuram, ebeveynlerin disiplin yöntemlerinin önemine dikkat çekmiş; kişiliğin sağlıklı bir şekilde gelişmesi için dengeli ana baba tutumlarının önemli olduğunu belirtmiştir (Aydın, 1996). Hayata adım atılan ilk andan itibaren ailede temelleri atılmaya başlanılan kişilik gelişiminde en büyük sorumluluk yine aileye aittir.

Çocuk ailede anne ve babasını gözlemleyerek ve model alarak kişiliğini oluşturmaya başlar (Kaya Çabuk, 2011).

Sonuç olarak bireylerin sağlıklı bir kişilik gelişimi gösterebilmeleri için ailelerinin de sağlıklı olması ve işlevlerini gerektiği gibi yerine getirebilmesi gerekir (Savi ve Akboy, 2012).

2.3.6. Anne Baba Tutumlarının Kendini Gerçekleştirme Üzerindeki Etkileri

Kendini gerçekleştirme üzerinde kolaylaştırıcı ve zorlaştırıcı çevre koşulları arasında özellikle anne baba tutumlarının üzerinde durulmuştur. Rogers (1959) bütün davranışların altında yatan ana güdünün kendini gerçekleştirme olduğunu belirtmiştir. Rogers'a göre birey olduğu gibi koşul aramadan kabul edilir ve davranışlarına şart konulmazsa kendini gerçekleştirme için gerekli ortam sağlanmış olur. Yapılan bir araştırmada, demokratik ebeveyn tutumunun kendini gerçekleştirme sürecini pozitif yönde etkilediği, sıkı disiplinli kurallara dayalı ve şartlara bağlı sevgi, benimseme ile nitelenen otoriter ebeveyn tutumunun kendini gerçekleştirme sürecini negatif yönde etkilediği bulunmuştur (Korap, 2013).

2.3.7. Anne Baba Tutumlarının Akademik Başarı Üzerindeki Etkileri

Ebeveyn tutumları, çocuklarının hem akademik başarıları yönünden, hem de hayatta mutlu olmaları bakımından önemli bir yere sahiptir. Otoriter olan ebeveynler, çocuklarının başarılı olmaları ve gelecekte iyi bir mesleğe sahip olabilmeleri için onlara baskı uygulamakta ve bu da çocukların kaygı yaşamalarına neden olmaktadır. Çocukların akademik başarısında kaygı negatif etki yaratmaktadır. Otoriter ve demokratik ailelerde büyüyen çocuklar karşılaştırıldıklarında, demokratik ailelerde büyüyenler daha başarılı ve kendine güvenli olmaktadır (Eldeleklioğlu, 2004).

Aşırı koruyucu anne babaların çocuklarının merak duygusu engellenir ve çocuğun kendi başına bir şeyler yapmasına mani olunur. Böylelikle bireyin merak duygusu engellenmiş olur, kendi başına bir şeyler yapmasına fırsat tanınmaz (Satır, 1996). Böyle ortamda büyüyen çocuk başkalarına bağımlı olur ve hassas kişilik yapısı kazanır. Sürekli olarak anne babası tarafından korunarak büyüyen çocuk hakkını savunamayan, çekingen, utangaç, sorumluluk almayı reddeden ve şımarık bir kişiliğe bürünür. Aşırı korumacı

tutum sergileyen anne babaların çocukları okul başarısında ve problem çözme becerisinde yetersiz kalır (Demiriz ve Öğretir, 2007).

Demokratik tutum sahibi ebeveynler, çocukları için rahat ders çalışabileceği ortamlar yaratarak çocukların akademik başarılarına olumlu yönde katkıda bulunur. Çocukların motivasyonunu sağlayarak onların başarılı olmalarına katkıda bulunurlar, onlara güven verirler. Böylelikle demokratik tutum sahibi anne babaların çocukları bireysel öğrenmeye ve farklı beceriler kazanmaya yönlendirilmiş olur (Çağdaş, 2002).

Anne babalar çocuk eğitiminin her aşamasında, başarının gerçek sebeplerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Ural ve Erktin, 2002). Çocuğun eğitim hayatı boyunca gösterdiği akademik başarı, hem aile hem de çocuk açısından önem taşımaktadır. Akademik anlamda başarılı öğrenci öğrenmeye daha isteklidir ve aldığı yüksek notlar çocuğun zevk almasını sağlamaktadır. Ancak akademik hedeflere yönlendirilmemiş öğrenci okulda kendini gerçekleştirme potansiyeli düşük birey olarak algılanmakta ya da hiçbir şekilde kendini gerçekleştirme amacı taşımamaktadır (Yavuzer, 1994).

2.4. Matematik Başarısı ve Başarıyı Artıran Faktörler

“Matematik, biçim, sayı ve çoklukların yapıları, özellikleri ve aralarındaki ilişkileri mantık yoluyla inceleyen ve sayı bilgisi, cebir, uzam bilim gibi dallara ayrılan bilimdir” (Ergün, 1997; Akt: Akdemir, 2006, s.1). Çevremizi dikkatli gözlemlediğimizde hayatımızın hemen her alanın da matematiğin olduğunu görürüz. İnsanların günlük yaşamında alış veriş yapma, tartma ve ölçme, grafik ve tabloları okuma ve anlama, zamanı kullanma gibi pek çok konu matematik ile ilgilidir. İlk zamanlarda basit sayma işlemleri olarak ortaya çıkan matematik, günümüzde bilimde ve teknoloji de başta olmak üzere bir çok alanda önemli bir yere sahip olmuştur (Işık A., Bekdemir, M., Çiltaş, A., 2008).

Matematik, iyi yaşam ve iyi kariyer için insanlara kapı açıcı olarak görülmektedir (Stafslin, 2001). Ayrıca matematik, yaşamı daha iyi anlama ve dünya ile ilgili fikirler üretebilme konusunda yardım sağlayıcı unsur olarak algılanmaktadır (Ernest, Kiessling ve Lavery, 1991). Bu sebeple, günümüz eğitiminde, dünya üzerinde yapılan çoğu çalışmanın ulaşmak istediği hedef, öğrencinin matematik dersini mantığı ile anlayıp

öğrenmelerine yardım edebilecek bir sistem oluşturmaktır (Smith, 2000; Franke ve Kazemi, 2001).

Ders olarak baktığımızda, okullarda öğrencilerin öğrenmek zorunda oldukları ve birçok öğrenci tarafından güç öğrenilen bir derstir (Peker ve Mirasyedioğlu, 2003). Matematiğin birçok önemli işlevi olmasına rağmen öğrencilerin büyük bir kısmı tarafından sevilmemekte, soyut olduğu için sıkılmaya elverişli olduğu düşünülmektedir (Aksu, 1985). Hatta, matematik dersi birçok öğrenci tarafından bulmaca olarak algılanmaktadır (Gray ve Tall, 1992).

Öğrencilerin çoğunluğunun, matematiğe yönelik olumsuz yaklaşımlarının birçok sebebi olabilir. Örnek olarak; matematiğin düşüncüyü direkt olarak değil de, onu ifade eden simge ve sembolleri temsil etmekte (Yıldırım, 1996) ve buna bağlı olarak soyut bir dil kullanmakta olması, anne baba eğitim düzeyleri, öğrenci cinsiyet ve matematik zekası, matematiğin nasıl öğretildiği bu sebeplerden bazıları olabilir. Çünkü, matematiğe bakışımız, matematiği nasıl öğrendiğimiz ile ilgilidir (Hare, 1999).

Literatür incelendiğinde, öğrenmeye etki eden bir takım faktörlerin varlığından bahsedilmektedir. Bacanlı'ya (1999) göre bu faktörler: olgunluk düzeyi, istek, zeka, öğrenmeye hazır olma, ilgi, dikkat ve önceki öğrenilenlerin etkisidir. Bu faktörlerin desteğiyle öğrenme meydana gelmektedir. Matematik başarısını belirlemek için geçmişte yapılan birkaç araştırma bazı faktörlerin matematik başarısını etkilediğini göstermektedir. Matematik başarısını etkileyen en belirgin faktörler; öğrencinin matematiğe karşı var olan tutumu, öğretme-öğrenme metodu, öğretmenler, aile ve öğrenmenin gerçekleştiği ortam olarak sınırlandırılabilir.

Matematiğe yönelik tutumun, matematik başarısının açıklanmasında önemli bir rol oynadığını bu konuda yapılan araştırmalar göstermiştir. Bu durumu "matematiğe karşı olumlu tutum, daha yüksek düzeylerde matematik başarısı sağlar" şeklinde Ma (1999) araştırmasında açıklamıştır. Tutum ile başarının nasıl bir etkileşim içinde bulunduğu bilinmemektedir. Matematik başarısı ile ona yönelik tutum arasında döngüsel bir ilişki vardır (Hayduk, 1987)

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, matematikte kullanılan öğretim stratejileri ve metotların etkili olduğu görülmüştür. Öğrencilerin matematik dersi için verimli çalışma

tekniklerini biliyor olması, disiplinli ve sıkı çalışmaları da matematik başarılarını olumlu yönde etkilemektedir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin daha başarılı olabilmeleri için, sınıfa istekli ve sevecek gelmeleri gereklidir. Matematik dersine yönelik olumlu sınıf ikliminin oluşabilmesi için öğretmene önemli görevler düşmektedir. Sevecen, anlayışlı ve şakacı öğretmen profili olmalıdır. Bu özellikteki öğretmenlerin öğrencilerle ilişkileri daha olumludur. Öğrenciye ismi ile hitap eder, onların bireysel sorunları varsa ilgilenir ve onlara ayrı bir birey olduklarını hissettirir. Öğrencilere bu şekilde yaklaşan öğretmen, onların güvenini kazanır. Böylece öğrencinin dersi sevmesi kolaylaşır (Erden, 2000).

Ailenin sosyoekonomik durumu, anne ve baba mesleği, eğitim seviyesi öğrencilerin başarılarını etkileyen faktörler içerisinde yer almaktadır. Bu faktörler belirli ölçüde başarıyı ya da başarısızlığı etkilemektedir ki, bu durum yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur. Çocuğun eğitim yaşantısının temeli ve başlangıcı ailedir dolayısıyla eğitim ailede başlar. Çocuğun aileden kazandığı eğitim yaşantıları, onu okul ve meslek hayatında hatta toplumsal yaşantısında etkileyecektir. Ailelerin toplum içinde belli bir sosyal statüsü vardır. Yaşadığı çevre, sahip olduğu mal varlığı, toplum içindeki işlere katılma durumu, soyu, ünü ve geçim biçimi ailelerin toplumdaki yerini belirlemektedir. Sosyoekonomik düzey, ailenin eğitim seviyesine de etki etmektedir. Çünkü aileler bulunduğu sosyoekonomik düzeyin tutumlarını benimser ve bu tutumları toplumsal yaşantısında uygular. Bu paralelde, aileler toplumdaki yerine göre, okula karşı farklı tutumlar gerçekleştirme eğilimi göstermektedir. Çocuklar ise genellikle ailelerinin okula yönelik gösterdiği tutumları benimser ve o yönde davranır (Erbay, 2015).

2.5. İlgili Literatür

Literatür incelendiğinde algılanan anne baba tutumlarının matematik başarısına etkisini araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Literatürde algılanan anne baba tutumlarının; akademik başarı, sosyal bilgiler dersi başarısı, internet bağımlılığı ve bazı inanç ile tutumlarla olan ilişkisi ile karşımıza çıkmaktadır.

Erginbay (2014)'ın 5. ve 8. sınıflarda yönelik yaptığı çalışmada, akademik başarı ile demokratik tutum arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Bu ilişki göz önüne alındığında demokratik tutum arttıkça akademik başarıda artmaktadır, sonucuna ulaşılmaktadır. Yine Erginbay (2014), başarı ile koruyucu - istekçi tutum arasında da ilişki saptamış,

burada ise koruyucu istekçi tutum artma eğilimi gösterdikçe başarının azaldığını tespit etmiştir. Otoriter tutum ve başarı arasında da istatistiksel açıdan anlamlı ilişki olduğunu belirtmiş ve buna göre otoriter tutum ne kadar fazla ise başarı o derece azalmakta şeklinde sonuç belirtmiştir. Aşırı koruyucu ve baskıcı tutum karşısında ise yaratıcılığın ketlenebildiğini öne sürmektedir.

Akın (2009)'un algılanan anne baba tutumları karşısında öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde gösterdiği akademik başarılarını incelediği çalışmada; anne babalarının tutumlarını demokratik olarak algılayan bireylerin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarıları, anne babalarının tutumlarını koruyucu, ilgisiz ve kayıtsız, baskıcı ve otoriter olarak algılayan bireylerin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarılarına göre daha yüksektir. Bu durum, algılanan anne baba tutumları içerisinde bireyin sosyal bilgiler dersindeki akademik başarısını olumlu yönde etkileyen tek tutumun demokratik olarak algılanan ebeveyn tutumu olduğunu göstermektedir. Demokratik ebeveyn tutumunun, tüm ebeveyn tutumları içerisinde bireyi sosyal bilgiler dersindeki akademik başarı yönünden en fazla olumlu etkileyen tutum olduğunu ortaya koymaktadır. Özcan (1996) ve Türktan (2004) yaptıkları çalışmalarda, demokratik olarak algılanan anne baba tutumlarına sahip öğrencilerin akademik başarılarının, diğer anne baba tutumlarına sahip öğrencilerin başarılarından anlamlı bir şekilde farklılaştığını ifade etmektedirler.

Dornbush ve arkadaşları (1987) tarafından yapılan araştırma bulguları sonucuna göre otoriter ve hoşgörülü ebeveyn tutumu, çocuğun okuldaki başarısını olumsuz yönde; eşitlikçi, güven verici ve demokratik ebeveyn tutumu ise okuldaki başarısını olumlu yönde etkilemektedir (Dornbush ve ark. 1987: Akt. Özcan 1996).

Yine benzer şekilde, Steinberg ve arkadaşlarının (1989) eşitlikçi, demokratik ve güven verici ebeveyn tutumunun, çocuklarının kişilik gelişimine katkı sağladığını ve dolayısıyla çocuklarının okuldaki başarısına pozitif etki ettiğini belirtmektedir (Akt: Özcan, 1996). Demokratik tutum sahibi ebeveynler çocuklarını her koşulda kabul etmekte ve sınırları dışında ısrarcı olmadığı tam tersine teşvik edici olduğu için çocuğun başarısının arttığı söylenebilir.

Ebeveyn tutumları ile ilgili yapılmış araştırmaların sonuçları incelendiğinde,, demokratik aile tutumuna sahip öğrencilerin benlik algısının yüksek olduğunu, içsel denetim odağına (Mcclun ve Merrel, 1998), etkili öğrenme ve çalışma stratejilerinin

kullanımına (Boveja, 1998), öz-düzenlemeye (Huang ve Prochner, 2004), akademik motivasyona (Leung ve Kwan, 1998), öğrenmeye ilişkin amaç yönelimine (Gonzalez, Holbein ve Quilter, 2002) ve düşük düzeyde başarısızlık beklentisine (Aunola, Stattin ve Nurmi, 2000) sahip olduklarını göstermiştir.

Eldelekliolu (2016)'nın karar stratejileri ile ana baba tutumlarının ilişkisini incelediği araştırmada ise; çocukların kendilerini gerçekleştirme, kendini kabul ile kişisel ve sosyal uyum açısından demokratik tutum sergileyen ailelerdeki ortamın bireyin etkili karar vermesinde en ideal aile ortamı olduğu sonucu belirtilmiştir. Koruyucu - istekçi ve otoriter tutuma sahip ebeveyn ortamında büyüyen çocukların karar verme durumunda bocaladıkları ve karar veremedikleri yapılan araştırmanın bir diğer bulgusudur.

Korap (2013)'ün algılanan anne baba tutumlarının ergenlerin iletişim becerilerine etkisini incelediği araştırmada; ebeveynin demokratik olarak algılanması arttıkça ergenlerin zihinsel, duygusal, davranışsal ve toplam iletişim becerilerinde azalma olduğu, ebeveynin koruyucu olarak algılanması arttıkça ergenlerin duygusal, davranışsal ve toplam iletişim becerilerinde de artma olduğu ve ebeveynin otoriter olarak algılanması arttıkça ergenlerin zihinsel, duygusal, davranışsal ve toplam iletişim becerilerinde artma olduğu görülmüştür.

Şenol'un (2006) araştırmasında, demokratik ortamı sağlayan ana-babaların çocuklarının ruh sağlığının yerinde olduğu, toplumsal yaşamda ise girişken bireyler olarak yerini aldığı görülmüştür. Özdoğan'a (2000) göre ise, demokratik tutum sergileyen anne babaların destekleyici ve teşvik edici tavrı, çocukların kendinden emin, ne istediğini bilen, aktif, iyimser, çözüm odaklı, geleceğe umutla bakan, başarı ümidi ve çalışma isteği olan bireyler olarak yetişmesini sağlamaktadır.

Bilal'e (1984) göre; çocuklar, çevrelerine uyum sağlamak için demokratik aile ortamında kendilerine deneyim olanağı bulur ve özgür bir aile ortamında yeterince sevgi görerek güven içinde gelişimini tamamlar. Otoriter aile ortamında yetişen çocuklar ise, sıkı denetim altında yetiştikleri için diğer insanlarla ilişki kurmakta ve kendilerini ifade etmekte güçlük çekmektedirler.

Krovetz'e (1999) göre; otoriter aile ortamında yetişen çocuklarda, yılmayan çocuklarda var olduğu düşünölen sosyal yetkinlik, sorun çözme, özerklik, amaçlara sahip olma ve gelecek duygusu oluşmayacaktır.

Ayrıca, Yılmaz (2009) ve Baykan (2014) yaptıkları çalışmalarda elde ettikleri bulgulara göre, kız öğrenciler ebeveynlerini daha demokratik olarak algıırken, erkekler daha koruyucu ve otoriter olarak algılamaktadırlar.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, araştırmada kullanılan ölçme araçları, verilerin toplanması ve veri analizleri ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli “İki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir” (Karasar, 2009, s.81). “İki değişkenin karşılıklı değişimleri incelendiğinde, terimlerdeki değişiklikler bakımından bir benzerlik veya bağıllık varsa dağılımların ilgili oldukları olaylar arasında bir ilişkinin bulunduğu söylenebilir. İncelenen iki değişken arasındaki ilişki çoğu zaman bir sebep-sonuç ilişkisidir” (Çömlekçi, 1998, akt: Kocakaya, 2008 s.30).

Bu çalışmadaki modelde; demokratik tutum, koruyucu-istekçi tutum ve otoriter tutum, anne baba tutum ölçeğini oluşturan alt boyutları göstermektedir. Çalışmada odaklanılan değişkenler ise, algılanan anne baba tutumları ve matematik başarılarıdır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evreni, 2017/2018 eğitim öğretim yılında ortaokul 8. sınıflar da eğitim gören öğrencilerdir. Bu çalışmanın örneklemini ise tesadüfi eleman örnekleme yöntemi ile seçilen Kayseri Melikgazi, Kocasinan ve Develi ilçelerinde eğitim gören ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Kuzgun ve Eldeleklioğlu (1999) tarafından geliştirilen “Ana Baba Tutumları Ölçeği” kullanılacaktır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacının geliştirmiş olduğu “Kişisel Bilgi Formu”nda araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetine, matematik I. dönem karne notuna, anne eğitim düzeyine, baba eğitim düzeyine, anne mesleğine, baba mesleğine, kaç kardeş olduklarına, kaçınıcı kardeş olduklarına ve aile gelir düzeyine ilişkin sorular yer almaktadır.

3.3.2. Anne-Baba Tutumları Ölçeği

Öğrencilerin anne babalarının yetiştirme tutumlarını algılama biçimlerini ölçmek amacıyla Kuzgun ve Eldeleklioğlu'nun (1999), geliştirdiği “Ana Baba Tutumları Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, “hiç uygun değil” den “tamamen uygun” a kadar değişen 5 basamaklı likert tipli bir cevap anahtarı ile derecelendirilmektedir. Ölçekte “demokratik”, “otoriter” ve “koruyucu-istekçi” anne baba tutumlarını ölçen üç alt ölçek bulunmaktadır. Toplam 40 maddeden oluşan anne baba tutum ölçeğinde 15 madde “demokratik”, 10 madde “otoriter” ve 15 madde “koruyucu-istekçi” anne baba tutumunu ölçmektedir. Demokratik tutumu ölçen maddeler 1, 2, 6, 7, 13, 14, 15, 20, 21, 22, 29, 30, 36, 37, 39. Maddelerdir. Koruyucu-İstekçi anne baba tutumunu ölçen maddeler, 4, 9, 10, 11, 17, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 33, 34. maddeler ve Otoriter anne baba tutumunu ölçen maddeler de 3, 5, 8, 12, 16, 23, 31, 35, 38 ve 40. maddelerdir. Ölçeğin güvenilirliğini belirleyebilmek için, ölçeğin alt ölçeklerinin iç tutarlılık katsayıları hesaplanmış ve demokratik tutum için .89, koruyucu-istekçi tutum için .82, otoriter tutum için .78 bulunmuştur (Kuzgun ve Eldeleklioğlu, 1999). Ölçek öğrencilere uygulanmadan önce maddeler alanında uzman kişilerce incelenmiş ve 2 maddenin çıkarılması uygun görülmüştür. Böylece toplam 38 maddeden oluşan yeni ölçekte 15 madde “demokratik”, 8 madde “otoriter” ve 15 madde “koruyucu-istekçi” anne baba tutumunu ölçmektedir. Demokratik tutumu ölçen maddeler 1, 2, 6, 7, 13, 14, 15, 20, 21, 22, 29, 30, 34, 35, 37. maddelerdir. Koruyucu-İstekçi anne baba tutumunu ölçen maddeler, 4, 9, 10, 11, 17, 18, 19, 24, 25, 26, 27, 28, 31, 32, 33. maddeler ve

Otoriter anne baba tutumunu ölçen maddeler de 3, 5, 8, 12, 16, 23, 36 ve 38. maddelerdir. Yeni ölçeğin güvenilirliğini belirleyebilmek için, ölçeğin alt ölçeklerinin iç tutarlılık katsayıları hesaplanmış ve demokratik tutum için .91, koruyucu-istekçi tutum için .79, otoriter tutum için .77 bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Öğrencilerin I. dönem matematik notlarının belirlenebilmesi için uygulama Şubat 2018-Mart 2018 tarihleri arasında yapılmıştır. Uygulamayı yapabilmek için Kayseri il Milli Eğitim Müdürlüğü'ne başvurulmuş ve gerekli izinler alınmıştır. Uygulama yapılmak istenen okullarda uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Uygulanacak okullardaki okul idarelerine ve rehber öğretmenlere gerekli bilgiler verilmiş ve rehber öğretmenlerden uygulamalarda yardım alınmıştır. Uygulamalardan önce öğrencilere uygulama ile ilgili bilgi verilmiştir. Öğrencilerin cevaplamalarında samimi olmaları için araştırmanın amacı, önemi, kişisel kimlik bilgilerin gerekli olmadığı ve verilerin gizli tutulacağı öğrencilere ifade edilmiştir. Öğrencilerin cevaplamaları yaklaşık olarak 30 ile 35 dakika arasında yaptıkları gözlemlenmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmamızda, Kişisel Bilgi Formu (KBF) ve Anne Baba Tutum Ölçeği (ABTÖ) 540 öğrenciye uygulanmıştır. Daha sonra cevap kağıtları kontrol edilerek; eksik ya da birden fazla işaretleme yapmış olan ve geçersiz sayılan 38 öğrenciye ait cevap kâğıtları değerlendirmeye alınmamış, geçerli olan 502'si değerlendirilmiştir.

Araştırmada toplanan veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences for Windows) 22.0 paket programı ile bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Veriler parametrik dağılım gösterdiği için verilerin analizinde, pearson correlations, bağımsız gruplar t testi, one way Anova ve betimsel istatistiksel yöntemleri kullanılmıştır.

IV. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan öğrencilerden ölçekler yoluyla toplanan verilerinin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

4.1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bulgular

Tablo 1. *Katılımcıların Okullara Göre Frekans Dağılımları*

Okul İsmi	f	%
Ahmet Soykan Ortaokulu	57	11,4
Ramazan Büyükkılıç Ortaokulu	59	11,8
Turan Ortaokulu	15	3,0
Abdülhamithan Ortaokulu	79	15,7
İldem İMKB Ortaokulu	98	19,5
Ağırnas Ortaokulu	24	4,8
Pembe Cesarettin Kocatürk Ortaokulu	40	8,0
Gaziosmanpaşa Ortaokulu	28	5,6
Osman Hilmi Kalpaklıoğlu Ortaokulu	26	5,2
Buğdaylı Ortaokulu	27	5,4
Yahya Kemal Beyatlı Ortaokulu	49	9,8
TOPLAM	502	100,0

Tablo 1'deki veriler, bu araştırma kapsamında 8. sınıf öğrencilerine uygulanan anket ve kişisel bilgi formundaki, hangi okuldan ne kadar öğrencinin katıldığını göstermektedir. Tabloya göre Ahmet Soykan O.O.'dan 57 öğrenci (%11,4), Ramazan Büyükkılıç O.O.'dan 59 öğrenci (%11,8), Turan O.O.'dan 15 öğrenci (%3,0), Abdülhamithan O.O.'dan 79 öğrenci (%15,7), İldem İMKB O.O.'dan 98 öğrenci (%19,5), Ağırnas

O.O.'dan 24 öğrenci (%4,8), Pembe Cesarettin Kocatürk O.O.'dan 40 öğrenci (%8,0), Gaziosman Paşa O.O.'dan 28 öğrenci (%5,6), Osman Hilmi Kalpaklıoğlu O.O.'dan 26 öğrenci (%5,2), Buğdaylı O.O.'dan 27 öğrenci (%5,4) ve Yahya Kemal Beyatlı O.O.'dan 49 öğrenci (%9,8) olmak üzere toplam 502 öğrenci (%100,0) araştırmaya katılmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Okullara Göre Cinsiyet Frekans Dağılımları

OKUL İSMİ	CİNSİYET	f	%
Ahmet Soykan Ortaokulu	Erkek	24	42,1
	Kız	33	57,9
Ramazan Büyükkılıç Ortaokulu	Erkek	26	44,1
	Kız	33	55,9
Turan Ortaokulu	Erkek	10	66,7
	Kız	5	33,3
Abdülhamithan Ortaokulu	Erkek	45	57,0
	Kız	34	43,0
İldem İMKB Ortaokulu	Erkek	47	48,0
	Kız	51	52,0
Ağırnas Ortaokulu	Erkek	11	45,8
	Kız	13	54,2
Pembe Cesarettin Kocatürk Ortaokulu	Erkek	17	42,5
	Kız	23	57,5
Gaziosmanpaşa Ortaokulu	Erkek	17	60,7
	Kız	11	39,3
Osman Hilmi Kalpaklıoğlu Ortaokulu	Erkek	13	50,0
	Kız	13	50,0
Buğdaylı Ortaokulu	Erkek	12	44,4
	Kız	15	55,6
Yahya Kemal Beyatlı Ortaokulu	Erkek	22	44,9
	Kız	27	55,1

Tablo 2'ye göre katılımcıların cinsiyete göre dağılımları ise, Ahmet Soykan O.O.'dan 24 erkek (% 42,1) ve 33 kız (%57,9) öğrenci, Ramazan Büyükkılıç O.O.'dan 26 erkek

(%44,1) ve 33 kız (55,9) öğrenci, Turan O.O.'dan 10 erkek (%66,7) ve 5 kız (% 33,3) öğrenci, Abdülhamithan O.O.'dan 45 erkek (% 57,0) ve 35 kız (% 43,0) öğrenci, İldem İMKB O.O.'dan 47 erkek (% 48) ve 51 kız (% 52) öğrenci, Ağırnas O.O.'dan 11 erkek (% 45,8) ve 13 kız (% 54,2) öğrenci, Pembe Cesarettin Kocatürk O.O.'dan 17 erkek (% 42,5) ve 23 kız (% 57,5) öğrenci, Gaziosmanpaşa O.O.'dan 17 erkek (% 60,7) ve 11 kız (% 39,3) öğrenci, Osman Hilmi Kalpaklıoğlu O.O.'dan 13 erkek (% 50,0) ve 13 kız (% 50,0) öğrenci, Buğdaylı O.O.'dan 12 erkek (% 44,4) ve 15 kız (% 55,6) öğrenci, Yahya Kemal Beyatlı O.O.'dan ise 22 erkek (% 44,9) ve 27 kız (% 55,1) öğrenci olarak belirlenmiştir.

Tablo 3. *Katılımcılara İlişkin Demografik Özellikler*

DEĞİŞKENLER		f	%
Anne Eğitim Düzeyi	İlkokul	231	46,0
	Ortaokul	121	24,7
	Lise	114	22,7
	Üniversite	33	6,6
	Toplam	502	100,0
Baba Eğitim Düzeyi	İlkokul	124	24,7
	Ortaokul	102	20,3
	Lise	178	35,5
	Üniversite	83	16,5
	Yüksek lisans/doktora	15	3,0
Toplam	502	100,0	
Kaç Kardeş	Kendisi	13	2,6
	İki	142	28,3
	Üç	237	47,2
	Dört veya daha fazla	110	21,9
	Toplam	502	100,0
Kaçınıcı Kardeş	Birinci	194	38,6
	İkinci	172	34,3
	Üçüncü	90	17,9
	Dört veya sonraki	46	9,2
	Toplam	502	100,0

Tablo 3. Devamı

DEĞİŞKENLER		f	%
Annenin Mesleği	Ev hanımı	427	85,1
	İşçi	25	5,0
	Memur	24	4,8
	Diğer	26	5,2
	Toplam	502	100,0
Babanın Mesleği	Esnaf	58	11,6
	İşçi	200	39,8
	Memur	102	20,3
	Diğer	142	28,3
	Toplam	502	100,0
Aile Gelir Düzeyi	Düşük	46	9,2
	Orta	423	84,3
	Yüksek	33	6,6
	Toplam	502	100,0

Tablo 3'e göre: Katılımcıların anne eğitim düzeyine göre; anne eğitim düzeyi ilkököl olan 231 kişi (% 46), ortaokul olan 121 kişi (% 24,7), lise olan 114 kişi (% 22,7) ve üniversite olan 33 (% 6,6) kişidir. Katılımcıların baba eğitim düzeyine göre; Baba eğitim düzeyi ilkököl olan 124 kişi (% 24,7), ortaokul olan 102 kişi (% 20,3), lise olan 178 kişi (% 35,5), üniversite olan 83 kişi (% 16,5) ve yüksek lisans veya doktora olan 15 (% 3,0) kişidir. Katılımcıların kardeş sayısına göre; tek kardeş olan 13 kişi (% 2,6), iki kardeş olan 142 kişi (% 28,3), üç kardeş olan 237 kişi (% 47,2), dört veya daha fazla kardeş olan 110 (% 21,9) kişidir. Katılımcıların kaçınıcı çocuk olduğuna göre ise; birinci çocuk olanlar 194 kişi (%38,6), ikinci çocuk olanlar 172 kişi (% 34,3), üçüncü çocuk olanlar 90 kişi (% 17,9) ve dört veya daha sonra doğan olanlar ise 46 (% 9,2) kişidir. Katılımcıların annesinin mesleğine göre ise; ev hanımı olanlar 427 kişi (% 85,1), işçi olanlar 25 kişi (% 5,0), memur olanlar 24 kişi (% 4,8) ve diğer meslekler olanlar 26 (% 5,2) kişidir. Katılımcıların babasının mesleğine göre ise; esnaf olanlar 58 kişi (% 11,6), işçi olanlar 200 kişi (% 39,8), memur olanlar 102 kişi (% 20,3) ve Diğer mesleklerden olanlar 142 (% 28,3) kişidir. Katılımcıların aile gelir düzeyine göre; geliri düşük olanlar

46 kişi (% 9,2), geliri orta olanlar 423 kişi (% 84,3) ve geliri yüksek olanların 33 (% 6,6) kişi olduğu tablodaki verilerden anlaşılmaktadır.

4.2. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın birinci alt problemi “Sekizinci sınıf öğrencilerinin, algıladıkları anne baba tutumlarının matematik başarıları ile ilişkisi var mıdır?” idi. Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 4. Algılanan Anne Baba Tutumları ve Matematik Başarısına İlişkin Bulgular

	N	Ort.	SS	Min.	Max.
Notu	502	75,189	19,618	20,00	100,0
Demokratik	502	4,002	,775	1,20	5,00
Koruyucu İstekçi	502	2,802	,670	1,13	4,87
Otoriter	502	2,042	,792	1,00	4,63

Tablo 4’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencilerinin matematik puan ortalaması ($\bar{X}_{\text{puan}} = 75,189$, $\bar{\sigma} 19,618$), demokratik puan ortalaması ($\bar{X}_{\text{Demokratik}} = 4,002$, $\bar{\sigma} 0,775$), koruyucu istekçi puan ortalaması ($\bar{X}_{\text{K.İstekçi}} = 2,802$, $\bar{\sigma} 0,670$), otoriter puan ortalaması ($\bar{X}_{\text{Erkek}} = 2,042$, $\bar{\sigma} 0,792$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 5. 8. Sınıf Öğrencilerinin Algıladıkları Anne Baba Tutumları ile Matematik Başarıları Arasındaki Korelasyon Tablosu

	NOTU	DEMOKRATİK	KORUYUCU İSTEKÇİ	OTORİTER
Notu	1			
	502			
Demokratik	,122**	1		
	,006	502		
Koruyucu İstekçi	-,207**	-,177**	1	
	,000	,000	502	
Otoriter	-,169**	-,568**	,580**	1
	,000	,000	,000	502
	502	502	502	502

Araştırma yapılan ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin, matematik başarı notları ile demokratik tutum algıları arasında $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu ilişkinin düzeyi pearson correlation'a göre pozitif yönde ve çok düşük düzeyde ($r = 0,122$) saptanmıştır. Elde edilen sonuca göre, 8. sınıf öğrencilerin anne baba tutumlarını demokratik olarak algılama düzeyleri arttıkça, matematik notlarını da az da olsa artacaktır sonucuna ulaşılabilir.

8. sınıf öğrencilerinin, matematik başarı notları ile koruyucu istekçi tutum algıları arasında $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu ilişkinin düzeyi pearson correlation'a göre negatif yönde ve çok düşük düzeyde ($r = - 0,207$) saptanmıştır. Bu sonuca göre, 8. sınıf öğrencilerin anne baba tutumlarını koruyucu istekçi olarak algılama düzeyleri arttıkça, matematik notları düşecektir sonucu çıkarılabilir.

8. sınıf öğrencilerinin, matematik başarı notları ile otoriter tutum algıları arasında $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu ilişkinin düzeyi pearson correlation'a göre negatif yönde ve çok düşük düzeyde ($r = - 0,169$) saptanmıştır. Bu sonuca göre, 8. sınıf öğrencilerin anne baba tutumlarını otoriter olarak algılama düzeyleri arttıkça, matematik notları düşecektir sonucu çıkarılabilir.

Tablo incelendiğinde, anne baba tutumları arasında da korelasyon analizi sonuçlarına göre ilişki bulunmuştur. Tabloya göre, algılanan demokratik tutum ile koruyucu istekçi tutum arasında $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı ilişkili olduğu ve bu ilişkinin negatif yönde ve düşük düzeyde olduğu ($r = - 0,177$) saptanmıştır. Algılanan demokratik tutum ile otoriter tutum arasında ise, $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı ilişki tespit edilmiş olup, bu ilişkinin negatif yönde ve orta düzeyde olduğu ($r = - 0,568$) saptanmıştır. Algılanan koruyucu istekçi tutum ile otoriter tutum arasında da $p < 0,01$ düzeyinde anlamlı ilişki tespit edilmiş olup, bu ilişkinin ise pozitif yönlü ve orta düzeyde ($r = 0,580$) olduğu saptanmıştır.

4.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın ikinci alt problemi “Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları cinsiyete göre farklılaşıyor mu?” idi. Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 6. *Cinsiyete Göre Matematik Başarısı Arasındaki Farklar*

Gruplar	N	Ort.	S	Sd	T	P
Erkek	244	73,7377	19,3821	500	-1,615	0,107
Kız	258	76,5620	19,7781			

Sekizinci sınıf öğrencilerinin matematik başarılarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, erkek öğrencilerin matematik puan ortalaması ($\bar{X}_{\text{Erkek}} = 73,7377$) ile kız öğrencilerin matematik puan ortalaması ($\bar{X}_{\text{Kız}} = 76,5620$) arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($t_{(500)} = -1,615$, $p > 0,05$). Bu durumda sekizinci sınıf öğrencileri için, cinsiyetin matematik başarıları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Tablo 7. *Cinsiyete Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Fark*

Gruplar	N	Ort.	S	Sd	T	P
Erkek	244	3,8910	0,7547	500	-3,143	0,002*
Kız	258	4,1067	0,7815			

Sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumunu demokratik olarak algılarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, erkek öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Erkek}} = 3,8910$) ile kız öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Kız}} = 4,1067$) arasında anlamlı bir fark görülmüştür ($t_{(500)} = -3,143$, $p < 0,05$). Bu durumda 8. sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını demokratik olarak algılamaları üzerinde cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olduğu söylenebilir. Cinsiyete göre bu farklılık ise kızların lehine tespit edilmiştir. Yani kız öğrenciler anne baba tutumunu erkek öğrencilere göre daha demokratik algılamaktadırlar.

Tablo 8. *Cinsiyete Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Fark*

Gruplar	N	Ort.	S	Sd	T	P
Erkek	244	2,8593	0,6700	500	1,861	0,063
Kız	258	2,7481	0,6684			

Sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumunu koruyucu istekçi olarak algılarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, erkek öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Erkek}} = 2,8593$) ile kız öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Kız}} = 2,7481$) arasında anlamlı bir fark görülmemiştir ($t_{(500)} = 1,861$, $p > 0,05$). Bu durumda 8. sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını koruyucu istekçi olarak algılamaları üzerinde cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Tablo 9. Cinsiyete Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Fark

Gruplar	N	Ort.	S	Sd	T	P
Erkek	244	2,1685	0,7747	500	3,508	0,000*
Kız	258	1,9230	0,7925			

Sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumunu otoriter olarak algılarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını ortaya koymak amacıyla yapılan ilişkisiz örneklem için t testinde, erkek öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Erkek}} = 2,1685$) ile kız öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Kız}} = 1,9230$) arasında anlamlı fark görülmüştür ($t_{(500)} = 3,508$, $p < 0,05$). Bu durumda 8. sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını otoriter olarak algılamaları üzerinde cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olduğu söylenebilir. Tablodaki sonuçlara göre, erkek öğrenciler anne baba tutumunu kız öğrencilere göre daha otoriter algılamaktadırlar.

4.4. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın üçüncü alt problemi “Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları anne eğitim düzeyine göre farklılaşıyor mu?” idi. Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 10. Anne Eğitim Durumuna Göre Matematik Başarısı Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Anne Eğitim Durumu	n	\bar{X}	Ss
İlkokul Mezunu	231	74,1126	19,78153
Ortaokul Mezunu	124	72,5161	20,09145
Lise Mezunu	114	77,6930	18,84503
Üniversite Mezunu	33	84,1212	16,33202

Tablo 11. Anne Eğitim Durumuna Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	4501,211	3	1500,404	3,968	0,008*	İlkokul<Üniversite
Grup İçi	188317,811	498	378,148			Ortaokul<Üniversite
Toplam	192819,022	501				

Araştırmaya katılan öğrencilerin matematik başarı puanlarının anne eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, annesi ilkökul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{İlkokul} = 74,11 \pm 19,78153$), annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{Ortaokul} = 72,51 \pm 20,09145$), annesi lise mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{Lise} = 77,69 \pm 18,84503$), annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin ($\bar{X}_{Üniversite} = 84,12 \pm 16,33202$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F_{3-498} = 3,968$; $p < 0,01$). Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($n^2 = 0,02$) bu farkın düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda, bu farkın, annesi ilkökul mezunu olanlar ile annesi üniversite mezunu olanlar, annesi ortaokul mezunu olanlar ile annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin puanları arasında olduğu görülmüştür.

Tablo 12. Anne Eğitim Durumuna Göre Demokratik Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Anne Eğitim Durumu	n	\bar{X}	Ss
İlkokul Mezunu	231	3,9610	0,80568
Ortaokul Mezunu	124	4,0661	0,72829
Lise Mezunu	114	3,9456	0,77430
Üniversite Mezunu	33	4,2404	0,70316

Tablo 13. *Anne Eğitim Durumuna Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	3,136	3	1,045	1,746	0,157	
Grup İçi	298,107	498	0,599			
Toplam	301,243	501				

Araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencilerin demokratik puan ortalamalarının anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, annesi ilkököl mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İlkökököl}} = 3,9610 \pm 0,80568$), annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Ortaoköl}} = 4,0661 \pm 0,72829$), annesi lise mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Lise}} = 3,9456 \pm 0,77430$), annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Üniversite}} = 4,2404 \pm 0,70316$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 1,746$; $p > 0,05$). Yani öğrencilerin anne baba tutumunu demokratik olarak algılamalarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 14. *Anne Eğitim Durumuna Göre Koruyucu İstekçi Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Anne Eğitim Durumu	n	\bar{X}	Ss
İlkökököl Mezunu	231	2,8234	0,68807
Ortaoköl Mezunu	124	2,8414	0,61968
Lise Mezunu	114	2,7602	0,67922
Üniversite Mezunu	33	2,6505	0,70613

Tablo 15. *Anne Eğitim Durumuna Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	1,254	3	0,418	0,929	0,427	
Grup İçi	224,254	498	0,450			
Toplam	225,464	501				

Araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencilerinin koruyucu istekçi puan ortalamalarının anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, annesi ilkökul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İlkokul}} = 2,8234 \pm 0,68807$), annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Ortaokul}} = 2,8414 \pm 0,61968$), annesi lise mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Lise}} = 2,7602 \pm 0,67922$), annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Üniversite}} = 2,6505 \pm 0,70613$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 0,929$; $p > 0,05$). Yani öğrencilerin anne baba tutumunu koruyucu istekçi olarak algılamalarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 16. Anne Eğitim Durumuna Göre Otoriter Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları

Anne Eğitim Durumu	n	\bar{X}	Ss
İlkokul Mezunu	231	2,0536	0,81413
Ortaokul Mezunu	124	2,0161	0,78524
Lise Mezunu	114	2,0340	0,73966
Üniversite Mezunu	33	2,0909	0,87515

Tablo 17. Anne Eğitim Durumuna Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	0,200	3	0,067	0,106	0,957	
Grup İçi	314,619	498	0,632			
Toplam	314,819	501				

Araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencilerinin otoriter puan ortalamalarının anne eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, annesi ilkökul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İlkokul}} = 2,0536 \pm 0,81413$), annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Ortaokul}} = 2,0161 \pm 0,78524$), annesi lise mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Lise}} = 2,0340 \pm 0,73966$), annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Üniversite}} = 2,0909 \pm 0,87515$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 0,106$; $p > 0,05$). Yani öğrencilerin

anne baba tutumunu otoriter olarak algılamalarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı söylenebilir.

4.5. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın dördüncü alt problemi “Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları baba eğitim düzeyine göre farklılaşıyor mu?” idi. Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 18. *Baba Eğitim Durumuna Göre Matematik Başarısı Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Baba Eğitim Durumu	n	\bar{X}	Ss
İlkokul Mezunu	124	72,0645	18,77368
Ortaokul Mezunu	102	70,2549	20,40806
Lise Mezunu	178	75,5112	19,34558
Üniversite Mezunu	83	82,2651	18,52887
Y. Lisans/Doktora Mezunu	15	91,6000	8,86244

Tablo 19. *Baba Eğitim Durumuna Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	11907,919	4	2976,980	8,178	0,000*	İlkokul<Üniversite İlkokul<Y.LisansDoktora
Grup İçi	180911,103	497	364,006			Ortaokul<Üniversite Ortaokul<Y.LisansDoktora
Toplam	192819,022	501				

Araştırmaya katılan öğrencilerin matematik başarı puanlarının baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, babası ilkökul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{İlkokul} = 72,0645 \mp 18,77368$), babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{OrtaOkul} = 70,2549 \mp 20,40806$), babası lise mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{Lise} = 75,5112 \mp 19,34558$), babası üniversite mezunu olan öğrencilerin ($\bar{X}_{Üniversite} = 82,2651 \mp 18,52887$) ortalaması, babası yüksek lisans veya doktora mezunu olan öğrencilerin ($\bar{X}_{Y.Lisans Doktora} =$

91,6000 $\bar{+}$ 8,86244) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F_{4-497} = 8,178$; $p < 0,01$). Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($n^2 = 0,06$) bu farkın orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan Dunnett's çoklu karşılaştırma testi sonucunda bu farkın, babası, ilkokul ile üniversite, ilkokul ile yüksek lisans doktora, ortaokul ile üniversite, ortaokul ile yüksek lisans doktora mezunu olan öğrencilerin puanları arasında olduğu görülmüştür.

Tablo 20. *Baba Eğitim Durumuna Göre Demokratik Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Baba Eğitim Durumu	n	\bar{X}	Ss
İlkokul Mezunu	124	3,9425	0,81096
Ortaokul Mezunu	102	4,0497	0,69216
Lise Mezunu	178	3,9899	0,79841
Üniversite Mezunu	83	4,0610	0,78697
Y. Lisans/Doktora Mezunu	15	3,9822	0,72483

Tablo 21. *Baba Eğitim Durumuna Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	0,993	4	0,248	0,411	0,801	
Grup İçi	300,250	497	0,604			
Toplam	301,243	501				

Araştırmaya katılan öğrencilerin algıladıkları demokratik puan ortalamaları puanlarının baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklemeler için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{İlkokul} = 3,9425 \bar{+} 0,81096$), babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{OrtaOkul} = 0,0497 \bar{+} 0,69216$), babası lise mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{Lise} = 3,9899 \bar{+} 0,79841$), babası üniversite mezunu olan öğrencilerin ($\bar{X}_{Üniversite} = 4,0610 \bar{+} 0,78697$) ortalaması, babası yüksek lisans veya doktora mezunu olan öğrencilerin ($\bar{X}_{Y.Lisans Doktora} = 3,9822 \bar{+} 0,72483$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{4-497} = 0,411$; $p > 0,05$). Yani öğrencilerin anne baba tutumunu demokratik olarak algılamalarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 22. *Baba Eğitim Durumuna Göre Koruyucu İstekçi Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Baba Eğitim Durumu	n	\bar{X}	Ss
İlkokul Mezunu	124	2,8113	0,65726
Ortaokul Mezunu	102	2,8902	0,68993
Lise Mezunu	178	2,8056	0,66662
Üniversite Mezunu	83	2,7189	0,65816
Y. Lisans/Doktora Mezunu	15	2,5467	0,74245

Tablo 23. *Baba Eğitim Durumuna Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	2,358	4	0,589	1,313	0,264	
Grup İçi	223,107	497	0,449			
Toplam	225,464	501				

Araştırmaya katılan öğrencilerin algıladıkları koruyucu istekçi tutum puan ortalamaları puanlarının baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, babası ilkökul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İlkokul}} = 2,8113 \pm 0,65726$), babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{OrtaOkul}} = 2,8902 \pm 0,68993$), babası lise mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Lise}} = 2,8056 \pm 0,66662$), babası üniversite mezunu olan öğrencilerin ortalaması, babası yüksek lisans veya doktora mezunu olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Y.Lisans Doktora}} = 2,5467 \pm 0,74245$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{4-497} = 1,313$; $p > 0,05$). Yani öğrencilerin anne baba tutumunu koruyucu istekçi olarak algılamalarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı söylenebilir.

Tablo 24. *Baba Eğitim Durumuna Göre Otoriter Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Baba Eğitim Durumu	n	\bar{X}	Ss
İlkokul Mezunu	124	2,0544	0,80478
Ortaokul Mezunu	102	2,0699	0,74078
Lise Mezunu	178	2,0407	0,79442
Üniversite Mezunu	83	2,0030	0,86227
Y. Lisans/Doktora Mezunu	15	1,9917	0,69672

Tablo 25. *Baba Eğitim Durumuna Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arası Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	0,263	4	0,066	0,104	0,981	
Grup İçi	314,557	497	0,633			
Toplam	314,819	501				

Araştırmaya katılan öğrencilerin algıladıkları otoriter tutum puan ortalamalarının baba eğitim düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, babası ilköğretim mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İlkokul}} = 2,0544 \pm 0,80478$), babası ortaokul mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{OrtaOkul}} = 2,0699 \pm 0,74078$), babası lise mezunu olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Lise}} = 2,0407 \pm 0,79442$), babası üniversite mezunu olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Üniversite}} = 2,0030 \pm 0,86227$) ortalaması, babası yüksek lisans veya doktora mezunu olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Y.Lisans Doktora}} = 1,9917 \pm 0,69672$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{4-497} = 0,104$; $p > 0,05$). Yani öğrencilerin anne baba tutumunu otoriter olarak algılamalarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı söylenebilir.

4.6. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın beşinci alt problemi “Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları aile gelir düzeyine göre farklılaşıyor mu?” idi. Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 26. *Gelir Düzeyine Göre Matematik Başarısı Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Gelir Düzeyi	n	\bar{X}	Ss
Düşük	46	65,5217	22,87817
Orta	423	76,5012	19,10397
Yüksek	33	71,8485	17,55014

Tablo 27. *Gelir Düzeyine Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	5395,552	2	2697,776	7,183	0,001*	Düşük<Orta
Grup İçi	187423,470	499	375,598			
Toplam	192819,022	501				

Araştırmaya katılan öğrencilerin matematik başarı puanlarının gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Düşük}} = 65,5217 \pm 22,87817$), aile gelir düzeyi orta olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Orta}} = 76,5012 \pm 19,10397$), aile gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Yüksek}} = 71,8485 \pm 17,55014$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F_{2-499} = 7,183$; $p < 0,01$). Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($n^2 = 0,03$) bu farkın düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testi sonucunda, bu farkın, aile gelir düzeyi düşük olanlar ile aile gelir düzeyi orta olanlar arasında olduğu görülmüştür. Analizlerden elde edilen sonuçlara göre orta gelir düzeyindeki öğrenciler düşük gelir düzeyindeki öğrencilerden daha başarılıdır denebilir.

Tablo 28. *Gelir Düzeyine Göre Demokratik Tutum Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Gelir Düzeyi	n	\bar{X}	Ss
Düşük	46	3,7029	0,82871
Orta	423	4,0247	0,75400
Yüksek	33	4,1253	0,89423

Tablo 29. *Gelir Düzeyine Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	4,835	2	2,418	4,070	0,018*	Düşük<Orta
Grup İçi	296,407	499	0,594			
Toplam	301,243	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin demokratik tutum puanlarının gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Düşük}} = 3,7029 \pm 0,82871$), aile gelir düzeyi orta olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{Orta}} = 4,0247 \pm 0,75400$), aile gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{Yüksek}} = 4,1253 \pm 0,89423$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F_{2-499} = 4,070$; $p < 0,05$). Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($n^2 = 0,02$) gruplar arasındaki bu farkın düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testinden elde edilen sonuca göre, bu farkın, aile gelir düzeyi düşük olanlar ile aile gelir düzeyi orta olanlar arasında olduğu görülmüştür. Analizlerden elde edilen sonuçlara göre orta gelir düzeyindeki öğrenciler düşük gelir düzeyindeki öğrencilere göre anne baba tutumlarını daha demokratik algılamaktadır.

Tablo 30. *Gelir Düzeyine Göre Koruyucu İstekçi Tutum Puan Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Gelir Düzeyi	n	\bar{X}	Ss
Düşük	46	3,1536	0,74924
Orta	423	2,7395	0,64668
Yüksek	33	3,1152	0,64102

Tablo 31. *Gelir Düzeyine Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	10,577	2	5,288	12,281	0,000*	Orta<Düşük
Grup İçi	214,888	499	0,431			Orta<Yüksek
Toplam	225,464	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin koruyucu istekçi tutum puanlarının gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{Düşük} = 3,1536 \mp 0,74924$), aile gelir düzeyi orta olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{Orta} = 2,7395 \mp 0,64668$), aile gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin ($\bar{X}_{Yüksek} = 3,1152 \mp 0,64102$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F_{2-499} = 12,281$; $p < 0,01$). Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($n^2 = 0,05$) gruplar arasındaki bu farkın orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testinden elde edilen sonuca göre, bu farkın, aile gelir düzeyi düşük olanlar ile aile gelir düzeyi orta olanlar arasında olduğu ve düşük gelir düzeyindeki öğrencilerin orta gelir düzeyindeki öğrencilere göre anne baba tutumlarını daha koruyucu istekçi algıladıklarını söyleyebiliriz. Ayrıca Bonferroni test sonucuna göre, aile gelir düzeyi orta olanlar ile aile gelir düzeyi yüksek olanlar arasında da farkın olduğu ve yüksek gelir düzeyindeki öğrencilerin orta gelir düzeyindeki öğrencilere göre anne baba tutumlarını daha koruyucu istekçi algıladıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 32. *Gelir Düzeyine Göre Otoriter Tutum Ortalamaları ve Standart Sapmaları*

Gelir Düzeyi	n	\bar{X}	Ss
Düşük	46	2,2989	0,86942
Orta	423	2,0142	0,77287
Yüksek	33	2,0455	0,89039

Tablo 33. *Gelir Düzeyine Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	3,364	2	1,682	2,695	0,069	
Grup İçi	311,455	499	0,624			
Toplam	314,819	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin otoriter tutum puanlarının gelir düzeyi değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{Düşük} = 2,2989 \mp 0,86942$), aile gelir

düzeyi orta olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{Orta} = 2,0142 \pm 0,77287$), aile gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin ($\bar{X}_{Yüksek} = 2,0455 \pm 0,89039$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{2-499} = 2,695$; $p > 0,05$). Yani öğrencilerin anne baba tutumunu otoriter olarak algılamalarının gelir düzeyine göre farklılaşmadığı söylenebilir.

4.7. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın altıncı alt problemi “Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları kardeş sayısına göre farklılaşıyor mu?” idi. Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 34. Kardeş Sayısına Göre Matematik Başarı Ortalaması ve Standart Sapmaları

Kardeş Sayısı	n	\bar{X}	Ss
Tek Kardeş	13	76,6923	14,91300
İki Kardeş	142	73,1690	20,53158
Üç Kardeş	237	77,4557	19,71737
Dört veya Daha Fazla Kardeş	110	72,7364	18,29256

Tablo 35. Kardeş Sayısına Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	2488,170	3	829,390	2,170	0,091	
Grup İçi	190330,852	498	382,190			
Toplam	192819,022	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin matematik başarı puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{TEK\ KARDEŞ} = 76,6923 \pm 14,91300$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{İKİ\ KARDEŞ} = 73,1690 \pm 20,53158$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{ÜÇ\ KARDEŞ} = 77,4557 \pm 19,71737$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{4+\KARDEŞ} = 72,7364 \pm 18,29256$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 2,170$; $p > 0,05$). Analiz

sonucuna göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin matematik başarıları onların kardeş sayılarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir denebilir.

Tablo 36. *Kardeş Sayısına Göre Demokratik Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları*

Kardeş Sayısı	n	\bar{X}	Ss
Tek Kardeş	13	4,4308	0,51468
İki Kardeş	142	3,9700	0,74937
Üç Kardeş	237	4,0518	0,79560
Dört veya Daha Fazla Kardeş	110	3,8848	0,77145

Tablo 37. *Kardeş Sayısına Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	4,632	3	1,544	2,592	0,052	
Grup İçi	296,610	498	0,596			
Toplam	301,243	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin demokratik tutum puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{TEK KARDEŞ}} = 4,4308 \mp 0,51468$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İKİ KARDEŞ}} = 3,9700 \mp 0,74937$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{ÜÇ KARDEŞ}} = 4,0518 \mp 0,79560$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{4+ KARDEŞ}} = 3,8848 \mp 0,77145$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 2,592$; $p > 0,05$). Bu sonuca göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını demokratik olarak algılamaları kardeş sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 38. *Kardeş Sayısına Göre Koruyucu İstekçi Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları*

Kardeş Sayısı	n	\bar{X}	Ss
Tek Kardeş	13	2,8410	0,56800
İki Kardeş	142	2,9521	0,69904
Üç Kardeş	237	2,7136	0,67895
Dört veya Daha Fazla Kardeş	110	2,7945	0,59684

Tablo 39. *Kardeş Sayısına Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	5,076	3	1,692	3,823	0,010*	Üç kardeş < İki kardeş
Grup İçi	220,388	498	0,443			
Toplam	225,464	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin koruyucu istekçi tutum puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{TEK KARDEŞ}} = 2,8410 \mp 0,56800$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İKİ KARDEŞ}} = 2,9521 \mp 0,69904$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{ÜÇ KARDEŞ}} = 2,7136 \mp 0,67895$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{4+ KARDEŞ}} = 2,7945 \mp 0,59684$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F_{3-498} = 3,823$; $p < 0,05$). Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($\eta^2 = 0,02$) gruplar arasındaki bu farkın düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testinden elde edilen sonuca göre, bu farkın, üç kardeş olanlar ile iki kardeş olanlar arasında olduğu ve iki kardeş olanların üç kardeş olan öğrencilere göre anne baba tutumlarını daha koruyucu istekçi algıladıklarını söyleyebiliriz.

Tablo 40. *Kardeş Sayısına Göre Otoriter Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları*

Kardeş Sayısı	n	\bar{X}	Ss
Tek Kardeş	13	1,6250	0,41143
İki Kardeş	142	2,1558	0,79785
Üç Kardeş	237	1,9689	0,81296
Dört veya Daha Fazla Kardeş	110	2,1034	0,74978

Tablo 41. *Kardeş Sayısına Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	5,782	3	1,927	3,106	0,026*	Tek<İki
Grup İçi	309,038	498	0,621			Tek<Üç Tek<Dört veya fazla
Toplam	314,819	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin otoriter tutum puanlarının kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{TEK KARDEŞ}} = 1,6250 \pm 0,41143$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İKİ KARDEŞ}} = 2,1558 \pm 0,79785$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{ÜÇ KARDEŞ}} = 1,9689 \pm 0,81296$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{4+ KARDEŞ}} = 2,1034 \pm 0,74978$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F_{3-498} = 3,106$; $p < 0,05$). Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($n^2 = 0,02$) gruplar arasındaki bu farkın düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan Dunnett T3 çoklu karşılaştırma testinden elde edilen sonuca göre, bu farkın, tek kardeş olanlar ile iki, üç ve dört veya daha fazla kardeşe sahip olanlar arasında olduğu görülmektedir. Analiz sonucuna göre, tek kardeş olanlar anne baba tutumlarını iki kardeş, üç kardeş ve dört veya daha fazla kardeş olanlara göre daha az otoriter algılamakta olduğu söylenebilir.

4.8. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın yedinci alt problemi “Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları kaçınıcı çocuk olduklarına göre farklılaşıyor mu?” idi. Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 42. *Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Matematik Başarısının Ortalama ve Standart Sapmaları*

Kaçınıcı Çocuk	n	\bar{X}	Ss
Birinci	194	75,0876	19,84545
İkinci	172	75,6570	19,70109
Üçüncü	90	76,3222	19,45657
Dört veya Daha Sonraki	42	71,6522	18,86468

Tablo 43. *Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	730,660	3	243,553	0,631	0,595	
Grup İçi	192088,362	498	385,720			
Toplam	192819,022	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin matematik başarıları puanlarının kaçınıcı çocuk olduğu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{BİRİNCİ}} = 75,0876 \pm 19,84545$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İKİNCİ}} = 75,6570 \pm 19,70109$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{ÜÇÜNCÜ}} = 76,3222 \pm 19,45657$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{DÖRT VEYA SONRAKİ}} = 71,6555 \pm 18,86468$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 0,631$; $p > 0,05$). Analiz sonucuna göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin matematik başarıları kaçınıcı çocuk olmasına göre farklılaşmamaktadır.

Tablo 44. *Kaçıncı Çocuk Olduğuna Göre Demokratik Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları*

Kaçıncı Çocuk	n	\bar{X}	Ss
Birinci	194	3,9876	0,73638
İkinci	172	4,0713	0,75496
Üçüncü	90	3,9911	0,82133
Dört veya Daha Sonraki	42	3,8232	0,90357

Tablo 45. *Kaçıncı Çocuk Olduğuna Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	2,348	3	0,783	1,304	0,272	
Grup İçi	298,895	498	0,600			
Toplam	301,243	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin demokratik tutum puanlarının kaçınıcı çocuk olduğu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{BİRİNCİ}} = 3,9876 \pm 0,73638$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İKİNCİ}} = 4,0713 \pm 0,75496$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{ÜÇÜNCÜ}} = 3,9911 \pm 0,82133$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{DÖRT VEYA SONRAKI}} = 3,8232 \pm 0,90357$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 1,304$; $p > 0,05$). Analiz sonucuna göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını demokratik olarak algılamaları kaçınıcı çocuk olduklarına göre değişmemektedir.

Tablo 46. *Kaçıncı Çocuk Olduğuna Göre Koruyucu İstekçi Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları*

Kaçıncı Çocuk	n	\bar{X}	Ss
Birinci	194	2,8162	0,71570
İkinci	172	2,8264	0,66505
Üçüncü	90	2,7015	0,59075
Dört veya Daha Sonraki	42	2,8493	0,64566

Tablo 47. *Kaçıncı Çocuk Olduğuna Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	1,153	3	0,384	0,853	0,465	
Grup İçi	224,311	498	0,450			
Toplam	225,464	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin koruyucu istekçi tutum puanlarının kaçınıcı çocuk olduğu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{BİRİNCİ}} = 2,8162 \pm 0,71570$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İKİNCİ}} = 2,8264 \pm 0,66505$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{ÜÇÜNCÜ}} = 2,7015 \pm 0,59075$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{DÖRT VEYA SONRAKI}} = 2,8493 \pm 0,64566$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 0,853$; $p > 0,05$). Analiz sonucuna göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını koruyucu istekçi olarak algılamaları kaçınıcı çocuk olduklarına göre değişmemektedir.

Tablo 48. *Kaçıncı Çocuk Olduğuna Göre Otoriter Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları*

Kaçıncı Çocuk	n	\bar{X}	Ss
Birinci	194	2,0509	0,79194
İkinci	172	2,0269	0,76860
Üçüncü	90	1,9931	0,80974
Dört veya Daha Sonraki	42	2,1603	0,86268

Tablo 49. *Kaçıncı Çocuk Olduğuna Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	0,914	3	0,305	0,483	0,694	
Grup İçi	313,905	498	0,630			
Toplam	314,819	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin otoriter tutum puanlarının kaçınıcı çocuk olduğu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{BİRİNCİ}} = 2,0509 \mp 0,79194$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İKİNCİ}} = 2,0269 \mp 0,76860$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{ÜÇÜNCÜ}} = 1,9931 \mp 0,80974$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{DÖRT VEYA SONRAKİ}} = 2,1603 \mp 0,86268$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 0,483$; $p > 0,05$). Analiz sonucuna göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını otoriter olarak algılamaları kaçınıcı çocuk olduklarına göre değişmemektedir denebilir.

4.9. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın sekizinci alt problemi “Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları anne mesleğine göre farklılaşıyor mu?” idi. Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 50. Anne Mesleğine Göre Matematik Başarı Puan Ortalama ve Standart Sapmaları

Anne Mesleği	n	\bar{X}	Ss
Ev Hanımı	427	76,1733	19,58005
İşçi	25	60,6800	17,46835
Memur	24	76,0417	18,34566
Diğer	26	72,1923	18,44781

Tablo 51. Anne Mesleğine Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	5927,409	3	1975,803	5,265	0,001*	İşçi<Evhanımı
Grup İçi	186891,612	498	375,284			İşçi<Memur
Toplam	192819,022	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin matematik başarı puanlarının anne mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda,

tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{EV\ HANIMI} = 76,1733 \pm 19,58005$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{İŞÇİ} = 60,6800 \pm 17,46835$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{MEMUR} = 76,0417 \pm 18,34566$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{DİĞER} = 72,1923 \pm 18,44781$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F_{3-498} = 5,265$; $p < 0,05$). Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($n^2 = 0,03$) gruplar arasındaki bu farkın düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testinden elde edilen sonuca göre, bu farkın, annesi işçi olanlar ile annesi ev hanımı olanlar arasında ve annesi işçi olanlar ile annesi memur olanlar arasında olduğu görülmektedir. Analiz sonucuna göre, sekizinci sınıf öğrencilerinden annesi ev hanımı olanlar annesi işçi olanlara göre matematikte daha başarılı, annesi memur olanlar da annesi işçi olanlara göre matematikte daha başarılıdır yorumu yapılabilir.

Tablo 52. Anne Mesleğine Göre Demokratik Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları

Anne Mesleği	n	\bar{X}	Ss
Ev Hanımı	427	4,0119	0,77604
İşçi	25	3,6960	0,73386
Memur	24	4,0750	0,61079
Diğer	26	4,0641	0,90715

Tablo 53. Anne Mesleğine Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	2,611	3	0,870	1,451	0,227	
Grup İçi	298,632	498	0,600			
Toplam	301,243	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin demokratik tutum puanlarının anne mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{EV\ HANIMI} = 4,0119 \pm 0,77604$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{İŞÇİ} = 3,6960 \pm 0,73386$), üç kardeş olan öğrencilerin

ortalaması ($\bar{X}_{\text{MEMUR}} = 4,0750 \pm 0,61079$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{DİĞER}} = 4,0641 \pm 0,90715$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 1,451$; $p > 0,05$). Bu sonuçlara göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını demokratik olarak algılamaları anne mesleğine göre değişmemektedir.

Tablo 54. Anne Mesleğine Göre Koruyucu İstekçi Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları

Anne Mesleği	n	\bar{X}	Ss
Ev Hanımı	427	2,7847	0,67412
İşçi	25	2,9120	0,61906
Memur	24	2,7861	0,69421
Diğer	26	2,9974	0,63763

Tablo 55. Anne Mesleğine Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	1,429	3	0,476	1,059	0,366	
Grup İçi	224,035	498	0,450			
Toplam	225,464	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin koruyucu istekçi tutum puanlarının anne mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{EV HANIMI}} = 2,7847 \pm 0,67412$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İŞÇİ}} = 2,9120 \pm 0,61906$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{MEMUR}} = 2,7861 \pm 0,69421$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{DİĞER}} = 2,9974 \pm 0,63763$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 1,059$; $p > 0,05$). Bu sonuçlara göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını koruyucu istekçi olarak algılamaları anne mesleğine göre değişmemektedir.

Tablo 56. Anne Mesleğine Göre Otoriter Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları

Anne Mesleği	n	\bar{X}	Ss
Ev Hanımı	427	2,0064	0,78678
İşçi	25	2,2500	0,63636
Memur	24	2,1510	0,89986
Diğer	26	2,3317	0,86454

Tablo 57. Anne Mesleğine Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	4,089	3	1,363	2,185	0,089	
Grup İçi	310,730	498	0,624			
Toplam	314,819	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin otoriter tutum puanlarının anne mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{EV\ HANIMI} = 2,0064 \mp 0,78678$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{IŞÇI} = 2,2500 \mp 0,63636$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{MEMUR} = 2,1510 \mp 0,89986$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{DİĞER} = 2,3317 \mp 0,86454$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 2,185$; $p > 0,05$). Bu sonuçlara göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını otoriter olarak algılamaları anne mesleğine göre değişmemektedir.

4.10. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın dokuzuncu alt problemi “Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ve matematik başarıları baba mesleğine göre farklılaşıyor mu?” idi. Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 58. *Baba Mesleğine Göre Matematik Başarı Puan Ortalama ve Standart Sapmaları*

Baba Mesleği	n	\bar{X}	Ss
Esnaf	58	77,7241	18,07081
İşçi	200	72,0200	20,28465
Memur	102	82,1471	17,53322
Diğer	142	73,6197	19,49822

Tablo 59. *Baba Mesleğine Göre Matematik Başarıları Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	7669,257	3	2556,419	6,876	0,000*	İşçi<Memur
Grup İçi	185149,765	498	371,787			Diğer<Memur
Toplam	192819,022	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin matematik başarı puanlarının baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{ESNAF}} = 77,7241 \mp 18,07081$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İŞÇİ}} = 72,0200 \mp 20,28465$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{MEMUR}} = 82,1471 \mp 17,53322$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{DİĞER}} = 73,6197 \mp 19,49822$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F_{3-498} = 6,876$; $p < 0,05$). Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü ($n^2 = 0,04$) gruplar arasındaki bu farkın orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Yapılan Bonferroni çoklu karşılaştırma testinden elde edilen sonuca göre, bu farkın, babası işçi olanlar ile babası memur olanlar arasında ve babası diğer meslek sahibi olanlar ile babası memur olanlar arasında olduğu görülmektedir. Analiz sonucuna göre, sekizinci sınıf öğrencilerinden babası memur olanlar, babası işçi olanlara ve babası diğer meslek sahibi olanlara göre matematikte daha başarılıdır yorumu yapılabilir.

Tablo 60. *Baba Mesleğine Göre Demokratik Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları*

Baba Mesleği	n	\bar{X}	Ss
Esnaf	58	3,9874	0,91302
İşçi	200	3,9820	0,75044
Memur	102	4,0771	0,76702
Diğer	142	3,9817	0,76033

Tablo 61. *Baba Mesleğine Göre Algılanan Demokratik Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	0,727	3	0,242	0,401	0,752	
Grup İçi	300,516	498	0,603			
Toplam	301,243	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin demokratik tutum puanlarının baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{ESNAF}} = 3,9874 \mp 0,91302$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{İŞÇİ}} = 3,9820 \mp 0,75044$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{\text{MEMUR}} = 4,0771 \mp 0,76702$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{\text{DİĞER}} = 3,9817 \mp 0,76033$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 0,401$; $p > 0,05$). Analiz sonucuna göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını demokratik olarak algılamaları baba mesleğine göre farklılaşmamaktadır.

Tablo 62. *Baba Mesleğine Göre Koruyucu İstekçi Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları*

Baba Mesleği	n	\bar{X}	Ss
Esnaf	58	2,5874	0,72121
İşçi	200	2,8210	0,67620
Memur	102	2,7895	0,69306
Diğer	142	2,8723	0,61222

Tablo 63. *Baba Mesleğine Göre Algılanan Koruyucu İstekçi Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	3,462	3	1,154	2,589	0,052	
Grup İçi	222,002	498	0,446			
Toplam	225,464	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin koruyucu istekçi tutum puanlarının baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{ESNAF} = 2,5874 \mp 0,72121$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{İŞÇİ} = 2,8210 \mp 0,67620$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{MEMUR} = 2,7895 \mp 0,69306$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{DİĞER} = 2,8723 \mp 0,61222$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 2,589$; $p > 0,05$). Analiz sonucuna göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını koruyucu istekçi olarak algılamaları baba mesleğine göre farklılaşmamaktadır.

Tablo 64. *Baba Mesleğine Göre Otoriter Tutum Puan Ortalama ve Standart Sapmaları*

Baba Mesleği	n	\bar{X}	Ss
Esnaf	58	1,9440	0,91861
İşçi	200	2,0588	0,76820
Memur	102	2,0282	0,78110
Diğer	142	2,0695	0,78516

Tablo 65. *Baba Mesleğine Göre Algılanan Otoriter Tutumlar Arasındaki Farklar*

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	0,741	3	0,247	0,391	0,759	
Grup İçi	314,079	498	0,631			
Toplam	314,819	501				

Araştırmaya katılan sekizinci sınıf öğrencilerinin otoriter tutum puanlarının baba mesleği değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi yapılmış, test sonucunda, tek kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{ESNAF} = 1,9440 \pm 0,91861$), iki kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{İŞÇİ} = 2,0588 \pm 0,76820$), üç kardeş olan öğrencilerin ortalaması ($\bar{X}_{MEMUR} = 2,0282 \pm 0,78110$), dört veya daha fazla kardeş olan öğrencilerin ($\bar{X}_{DİĞER} = 2,0695 \pm 0,78516$) ortalamasının en az ikisi arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($F_{3-498} = 0,391$; $p > 0,05$). Analiz sonucuna göre, sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumlarını otoriter olarak algılamaları baba mesleğine göre farklılaşmamaktadır.

4.11. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmamızın dokuzuncu alt problemi “Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları, matematik başarılarını anlamlı bir şekilde yorduyor mu? Bu alt probleme ilişkin bulgular aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 66. *Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Demokratik Olarak Algılamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi*

Değişkenler	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahminin Standart Hatası
Matematik Başarısı	0,122	0,015	0,013	19,49025

($p < 0,01$ * Bağımlı değişken: Matematik Başarısı, Bağımsız Değişken: Demokratik Tutum)

Tablo 67. *Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Demokratik Olarak Algılamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizinin coefficient Tablosu*

Değişken	Beta	t	Sig.
Sabit sayı	62,807	13,721	0,000
Demokratik Tutum	3,094	2,755	0,006

Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları demokratik anne baba tutumlarının matematik başarıları üzerinde $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde % 1,5 oranında etkili olduğu

görülmektedir. Anlamlılık düzeyi istatistiksel anlamda yeterli olsa da demokratik anne baba tutumlarının matematik başarısı üzerindeki etkisinin düşük olduğu anlaşılmaktadır. Beta değerinin pozitif olması aralarındaki ilişkinin aynı yönlü olduğunu göstermektedir. Yani, demokratik tutum algısı arttıkça matematik başarısı da artacaktır. Ancak, ilişki çok zayıf bir ilişkidir.

Tablo 68. *Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Koruyucu İstekçi Olarak Algılamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi*

Değişkenler	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahminin Standart Hatası
Matematik Başarısı	0,207	0,043	0,041	19,21026

($p < 0,01$ * Bağımlı değişken: Matematik Başarısı, Bağımsız Değişken: Koruyucu İstekçi Tutum)

Tablo 69. *Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Koruyucu İstekçi Olarak Algılamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizinin coefficient Tablosu*

Değişken	Beta	t	Sig.
Sabit sayı	92,193	25,011	0,000
Koruyucu İstekçi	-6,068	-4,743	0,000

Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları koruyucu istekçi anne baba tutumlarının matematik başarısı üzerinde $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde % 4,3 oranında etkili olduğu görülmektedir. Anlamlılık düzeyi istatistiksel anlamda yeterli olsa da koruyucu istekçi anne baba tutumlarının matematik başarısı üzerindeki etkisinin düşük olduğu anlaşılmaktadır. Beta değerinin negatif olması aralarındaki ilişkinin ters yönlü olduğunu göstermektedir. Yani, sekizinci sınıf öğrencilerinin koruyucu istekçi tutum algısı arttıkça matematik başarısı düşecektir. Ancak, ilişki çok zayıf bir ilişkidir.

Tablo 70. *Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Otoriter Olarak Algulamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizi*

Değişkenler	R	R ²	Düzeltilmiş R ²	Tahminin Standart Hatası
Matematik Başarısı	0,169	0,028	0,026	19,35647

($p < 0,01$ * Bağımlı değişken: Matematik Başarısı, Bağımsız Değişken: Otoriter Tutum)

Tablo 71. *Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Anne Baba Tutumunu Otoriter Olarak Algulamalarının Matematik Başarı Puanlarını Yordamasına İlişkin Basit Doğrusal Regresyon Analizinin coefficient Tablosu*

Değişken	Beta	t	Sig.
Sabit sayı	83,712	35,031	0,000
Koruyucu İstekçi	-4,173	-3,825	0,000

Sekizinci sınıf öğrencilerinin algıladıkları otoriter anne baba tutumlarının matematik başarıları üzerinde $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde % 2,8 oranında etkili olduğu görülmektedir. Anlamlılık düzeyi istatistiksel anlamda yeterli olsa da otoriter anne baba tutumunun matematik başarıları üzerindeki etkisinin düşük olduğu anlaşılmaktadır. Beta değerinin negatif olması aralarındaki ilişkinin ters yönlü olduğunu göstermektedir. Yani, sekizinci sınıf öğrencilerinin otoriter tutum algısı arttıkça matematik başarıları düşecektir. Ancak, bu ilişki çok zayıf bir ilişkidir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç ve Tartışma

5.1.1. Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısı Arasındaki İlişkiye Yönelik Sonuçlar ve Tartışma

Bu araştırmada; 8. sınıf öğrencilerinin algıladıkları anne baba tutumları ile matematik başarıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Anne baba tutumlarını demokratik, otoriter ve koruyucu istekçi olarak algılayanlardan yalnızca demokratik tutum algısı arttıkça matematik başarısının arttığı, otoriter ve koruyucu istekçi tutumlarda ise algılanan tutum düzeyi arttıkça matematik başarısının azaldığı görülmüştür. Literatür incelendiğinde ise; Akın (2009)'daki sosyal bilgiler dersine yönelik yaptığı çalışmada araştırmamıza paralel sonuçlar bulmuş ve algılanan anne baba tutumlarından sadece demokratik tutumun başarıyı arttırdığını belirlemiştir. Diğer tutumların ise başarıyı olumsuz etkilediğini belirtmiştir. Erginbay (2014)'e göre ise, algılanan anne baba tutumları başarı yönünden farklılaşmamaktadır. Özcan (1996) ve Türktan (2004)'ün akademik başarıya yönelik yaptıkları çalışmalarda, demokratik olarak algılanan anne baba tutumlarına sahip öğrencilerin akademik başarılarının, diğer tutumlara göre anlamlı bir şekilde farklılaştığını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre, anne baba tutumu ne kadar demokratik olursa matematik başarısı da o kadar artacaktır. Otoriter tutum ve koruyucu istekçi tutum arttıkça ise matematik başarısı azalacaktır yorumu yapılabilir.

5.1.2. Cinsiyete Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmamızda; 8. sınıf öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada matematik başarılarının cinsiyete göre değişmediği bulunmuştur. Literatürde; Sezgin (2007) lise öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada cinsiyete göre matematik başarısının değişmediğini, Umucu Alpoğuz (2014)'un yaptığı çalışmada da Türkçe dersi akademik başarısının cinsiyete göre değişmediği ve Hall ve Diğerleri (1999)'nin yaptığı çalışmalarda da başarı üzerinde cinsiyetin anlamlı bir fark yaratmadığını, Dursun ve Dede (2004)'nin yaptıkları çalışmada da matematik başarısına cinsiyetin etki etmediğini belirtmişlerdir. Bunlar bizim sonuçlarımızla paralellik göstermektedir. Ancak, ilkokulda ve orta okulda erkeklerin kızlara göre matematikte başarılarının daha yüksek olduğunu gösteren çalışmalar (Cohen, Manion ve Morrison, 1998; Stone,1999; Lorenz ve Lupart, 2001) ve üniversite seviyesinde de kızların erkeklere göre matematikte başarılarının daha yüksek olduğunu gösteren çalışmalarda vardır (Linn ve Kessel, 1996).

Araştırmamızda bir diğer elde edilen sonuçta, algılanan anne baba tutumlarına yöneliktir. Algılanan anne baba tutumunun cinsiyete göre değişip değişmediğinin incelendiği çalışmamızda, kızlar erkeklere göre anne baba tutumlarını daha demokratik algılamakta, erkeklerde kızlara göre anne baba tutumlarını daha otoriter algılamaktadırlar. Korucuyu istekçi tutum ise cinsiyete göre değişmemektedir. Literatürde, Baykan (2014)'ın çalışmasında kızlar erkeklere göre anne baba tutumlarını daha demokratik algılamakta, erkeklerde kızlara göre anne baba tutumlarını daha koruyucu ve daha otoriter algılamaktadırlar. Bu da bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Erginbay (2014)'ın çalışmasına göre ise algılanan anne baba tutumları cinsiyete göre farklılaşmamaktadır.

5.1.3. Anne Eğitim Düzeyine Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmamızda; 8. sınıf öğrencilerinin anne eğitim düzeyine göre matematik başarıları araştırılmış ve anne eğitim düzeyine göre matematik başarılarının farklılaştığı belirlenmiştir. Bu farklılık annesi üniversite mezunu olanlar ile annesi ilkokul ve ortaokul mezunları olanlar arasında gerçekleşmiştir. Annesi üniversite mezunu olanlar, annesi ilkokul ve annesi ortaokul mezunu olanlardan daha başarılı olduğu görülmüştür.

Ebeveynlerin eğitim seviyesi çocuklarının başarısını işaret etmektedir (Hortaçsu, 1994; Hall ve diğer, 1999). Çocuklarının derslerine yardımcı olmada ve rehberlik anlamında, annelerin eğitim seviyesi çok önemlidir (Hortaçsu, 1995). Literatürde; anne eğitim düzeyinin öğrencinin akademik başarısı üzerine araştırma yapan Erginbay (2014), anne eğitim düzeyinin öğrencinin akademik başarısı üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığını belirtmiştir. Sezgin (2007) ise 10. sınıf öğrencilerine yönelik matematik başarılarına etki eden faktörler araştırmasında, öğrencilerin matematik başarılarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı bulunmuştur.

Araştırmamızda algılanan anne baba tutumlarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı konusunda, algılanan anne baba tutumlarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Literatürde; Erginbay (2014)'ın yaptığı çalışmada algılanan anne baba tutumlarının anne eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Bu da bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir.

5.1.4. Baba Eğitim Düzeyine Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

8. sınıf öğrencilerinin baba eğitim düzeyine göre matematik başarıları araştırılmış ve baba eğitim düzeyine göre matematik başarılarının farklılaştığı belirlenmiştir. Bu farklılık bizlere babanın eğitim düzeyi arttıkça çocuğunun matematik başarısının arttığını göstermektedir. Literatürde; baba eğitim düzeyinin öğrencinin akademik başarısı üzerine araştırma yapan Erginbay (2014) araştırmamızla paralel sonuçlar bulmuş ve baba eğitim düzeyi arttıkça öğrencinin akademik başarısının da arttığını belirtmiştir. Sezgin (2007) ise 10. sınıf öğrencilerine yönelik matematik başarılarına etki eden faktörler araştırmasında, öğrencilerin matematik başarılarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşmadığını bulmuştur.

Araştırmamızda algılanan anne baba tutumlarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı konusunda, algılanan anne baba tutumlarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Literatürde; Erginbay (2014)'ın yaptığı çalışmada algılanan anne baba tutumlarının baba eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Bu da bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir.

5.1.5. Aile Gelir Düzeyine Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmamızda 8. sınıf öğrencilerinin matematik başarılarının ailelerinin gelir düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuç olarak orta gelir düzeyindekiler düşük gelir düzeyindekilerden daha başarılı bulunmuştur. Bu alanda yapılmış çalışmalarda, Berber (1990) aile geliri yüksek olanların düşük olanlara göre daha başarılı olduğunu belirtmiştir. Köse (2006/2007), öğrencilerin matematik- fen ve matematik Türkçe başarılarında en etkili faktörün ailenin ekonomik düzeyi olduğunu belirtmiştir. Buna karşılık Sezgin (2007), öğrencilerin matematik başarısının ailelerinin gelir düzeylerine göre farklılaşmadığını belirtmiştir.

Araştırmamızda elde edilen diğer sonuçlar ise; orta gelir düzeyindeki öğrencilerin düşük gelir düzeyindeki öğrencilere göre anne babalarını daha demokratik algıladıkları, düşük gelir ve yüksek gelir düzeyindeki öğrencilerin ise orta gelir düzeyindeki öğrencilere göre anne baba tutumlarını daha koruyucu istekçi algıladıkları, otoriter tutumun ise gelir düzeyine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Literatürde Umucu Alpoğuz (2014), gelir düzeyi düşük olanların ailelerini otoriter olarak algıladığını, gelir düzeyi orta ve yüksek olanlar ise anne babalarını demokratik olarak algıladıklarını belirtmiştir. Erginbay (2014), algılanan otoriter, demokratik ve koruyucu istekçi tutumun aile gelir düzeyine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır.

5.1.6. Kardeş Sayısına Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Bu araştırmada 8. sınıf öğrencilerinin, kardeş sayısına göre matematik başarılarının farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçta kardeş sayısına göre matematik başarılarının farklılaşmadığı görülmüştür. Mecek ve Taşlıdere (2015), 7. ve 8. sınıf öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada öğrencilerin matematik başarılarının kardeş sayısına göre farklılaşmadığı sonucunu bulmuştur. Bu sonuçta bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir.

Ayrıca, öğrencilerin algıladıkları anne baba tutumlarının, kardeş sayısına göre farklılaşmasına yönelik yapılan tek yönlü varyans analizine göre; algılanan demokratik tutum kardeş sayısına göre farklılaşmamakta iken algılanan koruyucu istekçi tutum

kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır. Burada üç kardeş olanlar iki kardeş olanlara göre daha koruyucu istekçi algılamaktadırlar. Algıladıkları otoriter tutum da, kardeş sayısına göre farklılaşmaktadır. Otoriter tutumda ise; iki veya daha fazla kardeş olanlar tek kardeş olanlardan daha otoriter algılamaktadırlar. Güneysu ve Bilir (1988) yaptıkları araştırmada, kardeş sayısı fazla olan ailelerde algılanan ebeveyn tutumlarının demokratik olmaktan uzak olduğu belirtmişlerdir. Bu da bizim elde ettiğimiz sonuçla örtüşmektedir.

5.1.7. Kaçınıcı Çocuk Olduğuna Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmamızda, 8. sınıf öğrencilerinin, kaçınıcı çocuk olduğuna göre matematik başarılarının ve algılanan ebeveyn tutumlarının farklılaşp farklılaşmamasına yönelik yapılan tek yönlü varyans analizine göre, öğrencilerin hem matematik başarısının hem de algıladıkları anne baba tutumlarının farklılaşmadığı görülmüştür.

Araştırmalara göre; çocukların doğum sırası anne ve babaların tutumları üzerinde etkili olmaktadır. Annelerin davranışları genel olarak ilk ve son doğan bebeklerine karşı farklıdır (Ekşi, 1990). Örnek olarak; ilk çocuktan yüksek beklenti varken, ortanca ve son çocuklarda ya disiplin çok sıkı olur ya da çok gevşek tutum sergilenir (Tola, 2003). Tek çocuğu olan ebeveynler ise, genellikle, çocuklarına hoşgörülü ve koruyucu tutum sergilemektedir (Geçtan,1999). Haktanır ve Diğerleri'nin (1998) ailenin ortanca çocuğu olan gençlerle yaptığı araştırmada, ortanca çocukların ilk ve son çocuklara göre ailelerini daha otoriter ve ilgisiz olarak algıladıkları bulunmuştur. Bu araştırmalar bizim araştırmamızla farklı sonuçlar ortaya çıkarmıştır.

5.1.8. Anne Mesleğine Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmamızda anne mesleğine göre matematik başarısının farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu farka göre, annesi ev hanımı olanlar ve annesi memur olanlar, annesi işçi olanlara göre daha başarılı bulunmuştur. Öğrencilerin algıladıkları anne baba tutumlarının anne mesleğine göre farklılaşp farklılaşmamasına yönelik yapılan tek yönlü varyans analizinin sonucuna göre,

öğrencilerin algıladıkları ebeveyn tutumlarının (Demokratik, koruyucu istekçi ve otoriter) anne mesleğine göre farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Literatürde; Aslanargun ve diğerleri (2016)'nin yaptığı çalışmada anne mesleğinin çocukların başarısı üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığını belirtmişlerdir. Bu sonuç bizim araştırma sonucumuzla uyuşmamaktadır. Şahin ve Özyürek (2008) anne tutumlarının annenin mesleğine göre farklılaşmadığını belirtmiştir.

5.1.9. Baba Mesleğine Göre Algılanan Anne Baba Tutumu ve Matematik Başarısına İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmamızda baba mesleğine göre matematik başarısının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu farka göre, babası memur olanlar, babası işçi ve diğer meslek grubu olanlardan daha başarılı bulunmuştur. Öğrencilerin algıladıkları anne baba tutumlarının baba mesleğine göre farklılaşıp farklılaşmamasına yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi sonucuna göre, öğrencilerin algıladıkları ebeveyn tutumlarının (Demokratik, koruyucu istekçi ve otoriter) baba mesleğine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Literatürde; İpek'in (2011) yaptığı çalışmaya göre babası memur olanlar babası diğer meslek gruplarından olanlardan daha başarılı bulunmuştur. Buda bizim sonucumuzla örtüşmektedir. Aslanargun ve diğerleri (2016)'nin yaptığı çalışmada ise; en başarılı çocuklar polis çocukları, ondan sonrada öğretmen çocukları oldukları bulunmuştur. Yani babası memur olanlar babası diğer meslek grubu olanlara göre daha başarılı görülmüştür. Bu sonuçta yine araştırmamızla paralellik göstermektedir. Şahin ve Özyürek (2008) baba tutumlarının babanın mesleğine göre farklılaşmadığını belirtmiştir. Buda yine bizim bulduğumuz sonuçla paralellik göstermektedir.

5.1.10. Algılanan Anne Baba Tutumunun Matematik Başarısına Etkisine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

8. sınıf öğrencilerinin algıladıkları demokratik tutum, koruyucu istekçi tutum ve otoriter tutum ile matematik başarıları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için yapılan basit doğrusal regresyon analizi istatistiki açıdan anlamlı sonuçlar vermiştir. Algılanan anne baba tutumlarının demokratik olması matematik başarı düzeyini arttırırken, algılanan

anne baba tutumlarının otoriter olması ve koruyucu istekçi olması matematik başarı düzeyini azaltmaktadır. Yani otoriter tutum algısı arttıkça matematik başarı düşecek, koruyucu istekçi tutum algısı arttıkça matematik başarısı düşecek fakat demokratik tutum algısı arttıkça matematik başarısı yükselecektir. Yalnız burada dikkat edilmesi gereken nokta, matematik başarısı ile algılanan anne baba tutumlarının arasındaki ilişkinin bağının çok zayıf olmasıdır. Yani demokratik tutum algısı çok olduğunda matematik başarısı aynı düzeyde çok olmayacak ya da otoriter veya koruyucu tutum algısı çok olan öğrencilerin başarısı da aynı oranda düşük olmayacak anlamını çıkarabiliriz.

Literatürde; Erginbay (2014)'ın 5. ve 8. sınıf öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada algılanan anne baba tutumunun akademik başarıya olan etkisini incelemiş ve sonuç olarak; algılanan demokratik tutum akademik başarı düzeyini arttırırken, algılanan otoriter tutum ise akademik başarı düzeyini azaltmaktadır. Bu da bizim araştırmamızla paralellik göstermektedir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

1. Bu çalışma, Kayseri ilinin üç ilçesinden örneklem seçilerek uygulanmıştır. Araştırmacılar Türkiye'nin farklı illerinde daha geniş örneklem ile benzer bir araştırma yapabilir. Bu sayede daha farklı sonuçlar da elde edilebilir.
2. Bu çalışmada öğrencilerin algıladıkları anne baba tutumları incelenmiştir. Ailelerinde çocuk yetiştirme tutumlarının tespit edilmesi için ebeveynlere de ölçek uygulanıp, elde edilecek sonuçların karşılaştırmalı olarak incelenmesi ile daha ayrıntılı sonuçlar elde edileceği düşünülmektedir.
3. Bu araştırmada öğrencilerin algıladıkları anne baba tutumları ile matematik başarıları incelenmiştir. Algılanan anne baba tutumlarının farklı derslerle olan ilişkisi incelenebilir.
4. Bu araştırma 8. sınıf öğrencilerine yönelik yapılmıştır. Diğer araştırmacılarda, farklı sınıf düzeylerinde araştırma yapabilirler.

5.2.2. Ailelere ve Eğitimcilere Yönelik Öneriler

1. Baskıcı, otoriter ve koruyucu ailelerin çocuklarının matematik başarılarının düşük olduğu görülmektedir. Bu tür ailelerde aile içi iletişim konusunda grup çalışmaları yapılabilir.
2. Okullarda matematik derslerinde başarısız olan öğrencilerin anne baba tutumları incelenip, otoriter ya da koruyucu ailelere seminerler verilebilir.
3. Okullarda ebeveynlere, çocuklarına yönelik tutumları konusunda bilgilenmelerini sağlamak için seminerler düzenlenebilir.
4. Anne baba tutumunun çocuğun hayatındaki önemi düşünülürse, daha anne baba olmadan bireylere MEB tarafından anne baba eğitimi konusunda sertifika programları düzenlenebilir

KAYNAKÇA

- Ağdemir, S. (1991). Aile ve eğitim. *Aile ve Toplum Dergisi*, 1(1), 11-14.
- Akdemir, Ö. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin matematik dersine yönelik tutumları ve başarı güdüsü*. Yüksek lisans tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Akın, A. (2009). *Algılanan anne baba tutumlarının öğrencilerin sosyal bilimler dersindeki akademik başarıları üzerine etkisi (Bursa İli Örneği)*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aksu, M. (1985). *Ortaöğretim kurumlarında matematik öğretimi ve sorunları*. Ankara: T.E.D. Yay.
- Allport, G.W., Vernon P.E. & Lindzey, G. (1960). *A study of values*. Boston: Houghton Mifflin.
- Arı, R., & Seçer, Z. (2004). Farklı ana baba tutumlarının çocukların psikososyal temelli problem çözme becerilerine etkisinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 451-463.
- Argun, Y. (1995). *Anne babaların çocuk yetiştirme tutumlarının ortaokul öğrencilerinin denetim odağı üzerine etkileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arslan, B. (2006). *Ailenin sosyo-demografik özelliklerinin çocuğun okuldaki sosyal etkinliklere katılımına etkisi (Türkiye ve Hollanda'daki ilköğretim 5. sınıf öğrencileri üzerinde karşılaştırmalı bir çalışma)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aslan, E. (1992). Benlik kavramı ve bireyin yaşamındaki etkileri. *Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 7-14.
- Aslanargun, E., Bozkurt, S., & Sarioğlu, S. (2016). Sosyo ekonomik değişkenlerin öğrencilerin akademik başarıları üzerine etkileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (27)
- Aunola, K., Stattin, H., Nurmi, J. E. (2000). Parenting style and adolescents' achievement strategies. *Journal of Adolescence*, 23(2), 205-222.

- Bacanlı, H. (1999). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Başaran , İ. E. (1994). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Gül Yayınevi.
- Baykan. N. (2014). *Anne baba tutumları ile internet bağımlılık düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Berber, Ş. (1990). *Sosyo-ekonomik faktörlerin ve ana-baba tutumlarının okul başarısına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bilâl, G. (1984). *Otoriter ve demokratik olarak algılanan ana baba tutumlarının çocukların uyum düzeylerine etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Boveja, M. E. (1998). Parenting styles and adolescents' learning strategies in the urban community. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 26(2), 110-120.
- Bozaslan, H., & Kaya, A. (2011). Üniversite öğrencilerinin anne baba tutumlarının problem çözme, sosyal kaygı ve akademik başarıları açısından incelenmesi (Harran Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma). *In 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, 27-29.
- Can, G. (1990). *Lise öğrencilerinin benlik tasarımlarını etkileyen etmenler*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Chen, X., Chen, H., Wang, L., & Liu, M. (2002). Noncompliance and child-rearing attitudes as pre-dictors of aggressive behaviour: A longitudinal study in Chinese children. *International Journal of Behavioral Development*, 26(3), 225-233.
- Chen, X., Dong, Q., & Zhou, H. (1997). Authoritative and authoritarian parenting practices and social and school performance in Chinese children. *International Journal of Behavioral Development*, 21(4), 855-873.
- Çağdaş, A. (2002). *Ana-baba-çocuk iletişimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Çağdaş, A. ve Seçer Z. (2006). *Anne-baba eğitimi* (2. Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık

- Demiriz, S. ve Öğretir, D.(2007). Alt ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki 10 yaş çocuklarının anne tutumlarının incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15 (1), 105-122.
- Dökmen, Ü. (1985). Aile içi iletişim çatışmalarının transactional ve graph analiz ile incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*, 1(2).
- Dönmezler, İ. (1999). *Ailede iletişim ve etkileşim* (Birinci Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Durmuş R. (2006) . *3 – 6 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerin kişilik özellikleri ile anne baba tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ekşi, A. (1990). *Çocuk, genç, ana babalar*. İstanbul: Bilgi Yayınevi.
- Eldeklioğlu, J. (2004). Çocuklarda özgüven gelişimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 111-121.
- Eldeklioğlu, J. (2016). Karar stratejileri ile ana-baba tutumları arasındaki ilişki. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (11).
- Karaağaç, M. K., & Erbay, H. N. (2015). Aile işlevselliğinin matematik başarısı ile ilişkisi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12 (31).
- Erbil, N., Divan, Z., & Önder, P. (2006). Ergenlerin benlik saygısına ailelerinin tutum ve davranışlarının etkisi. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, Temmuz-Ağustos-Eylül, 7-15.
- Erden, M. (2000). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Erdoğan, Ö. & Uçukoğlu, H. (2011). İlköğretim okulu öğrencilerinin anne-baba tutumu algıları ile atılganlık ve olumsuz değerlendirilmekten korkma düzeyleri arasındaki ilişkiler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (1), 51-72.
- Ereş, F. (2009). Toplumsal bir sorun: Suçlu çocuklar ve ailenin önemi. *Aile ve Toplum*, 5(17).
- Erginbay, Ş. (2014). *Ortaokul 5. ve 8. sınıflarda algılanan anne baba tutumları ve ailelerin çocuk yetiştirme stillerinin akademik başarıya etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Ergün, M. (1997). Özel öğretim metotları. 19 Mart 2018 tarihinde <http://www.aku.edu.tr/metod00.html> adresinden alınmıştır.
- Ergün, H. (2008). *14-18 yas arası ergenler ve ebeveynlerinde aleksitimik özellikler, ebeveyn tutumları, bağlanma ve bağımlılık*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erkan, Z. (2002). Sosyal kaygı düzeyi yüksek ve düşük ergenlerin ana baba Tutumlarına ilişkin nitel bir çalışma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (10), 120-133.
- Ernest, P. H., Kiessling, L. A., & Lavery, K. T. (1991). Relative strength of cataract incisions in cadaver eyes. *Journal of Cataract & Refractive Surgery*, 17, 668-671.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: EDGE Akademi yayıncılık.
- Flouri, E. (2004). Psychological outcomes in mid-adulthood associated with mother's child-rearing attitudes in early childhood. Evidence from the 1970 British birth cohort. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 13, 35-41.
- Franke, L. ve Kazemi, E. (2001). Learning to teach mathematics: Focus on student thinking. *Theory Into Practice*, Spring, 40 (2), 102-109.
- Gander, M.J. ve Gardiner, H.W. (2010). *Çocuk ve ergen gelişimi*, (Çeviren: A, Dönmez, N, Çelen ve B, Onur), (7. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.
- Geçtan, E. (1999). *İnsan olmak*. İstanbul : Remzi Kitabevi.
- Gonzalez, A. R., Holbein, M.F.D. & Quilter, S. (2002). High school student's goal orientation and their relationship to perceived parenting styles. *Contemporary Educational Psychology*, 27, 450-470.
- Gray, E. & Tall, D. (1992). Success and failure in mathematics: The flexible meaning of symbols as process and concept. *Mathematics Teaching*, 142, 6-10.
- Güneysu, S. ve Bilir, Ş. (1991). *Üniversite gençlerinin kendilerini kabul düzeyine algılanan anne baba tutumlarının etkisi*. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları.

- Haktanır, G. & Baran, G. (1998). Gençlerin benlik saygısı düzeyleri ile anne baba tutumlarını algılamalarının incelenmesi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 5(3), 134-141.
- Haktanır, G., Aral, N., Alisinanoğlu, F., Baran, G., Başar, F., Köksal, A., ve Diğerleri. (1999). Türkiye’de Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Araştırmalarına Toplu Bakış. *II. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi*. Ankara: Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi, 331-344.
- Hall, W., Davis, N., Bolen, L. & Chia, R. (1999). Gender and racial differences in mathematical performance. *The Journal of Social Psychology*, 139 (6), 677-689.
- Hanyaloğlu, Eda, (1995). *Okul öncesi kurum öğretmenlerinin kişilik özellikleri ile sahip oldukları anne-babalık tutumları arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hortaçsu, N. (1994). Parents’ education level, popularity, individual cognition, and academic performans: An investigation with turkish children. *The Journal of Genetic Psychology*, 155 (2). 179-189.
- Hortaçsu, N. (1995). Parents’ Education Levels’, Parents’ Beliefs, and Child Outcomes. *The Journal of Genetic Psychology*, 156 (3), 373-383.
- Hortaçsu, N. (2003). *Çocuklukta ilişkiler: Ana baba, kardeş ve arkadaşlar*. İstanbul: İmge Kitabevi.
- Huang, J. & Prochner, L. (2004). Chinese parenting styles and children’s selfregulated learning. *Journal of Research in Childhood Education*, 18(3), 227-239.
- Işık, A., Çiltaş, A., & Bekdemir, M. (2008). Matematik eğitiminin gerekliliği ve önemi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17).
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum, algı, iletişim*. Ankara: Beykent Üniversitesi Yayınları.
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum, algı ve iletişim* (5. Baskı). Ankara: Beykent Üniversitesi Yayınları.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1988). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Basım Yayım Dağıtım.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2013). *Günümüzde insan ve insanlar: Sosyal psikolojiye giriş*. İstanbul: Evrim Yayınevi.

- Karabulut Demir E. & Şendil, G. (2008). Ebeveyn tutum ölçeği (ETÖ). *Türk Psikoloji Yazıları*, 11 (21), 16.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Katainen, S., Raikkonen, K., & Keltikangas-Jarvinen, L. (1997). Childhood temperament and mother's child-rearing attitudes: Stability and interaction in a three-year follow-up study. *European Journal of Personality*, 11, 249-265.
- Katz, D. (1960), The Functional approach to the study of attitudes. *Public Opinion Quarterly*, 24 (2), 163-204.
- Kaya, A. (2010). *İlköğretim öğrencilerinin anne babalarının çocuk yetiştirme tutumlarının kişilik özelliklerine göre değişkenliğinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kocakaya, S. (2008). *Lise öğrencilerinin fizik dersindeki başarılarını etkileyen etmenler arasındaki ilişkilerin path analizi tekniği ile incelenmesi*. Yayınlanmış doktora tezi. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Korap, N. (2013). *Algılanan anne baba tutumlarının ergenlerin iletişim becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köse, M. R. (2007). Aile sosyoekonomik ve demografik özellikleri ile okul ve özel dershanenin liselere giriş sınavına katılan öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkileri. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 17, 46-77.
- Krovetz, M. L. (1999). *Fostering Resiliency: Expecting All Students to Use Their Minds and Hearts Well*. California: Corwin Press Inc.
- Kulaksızoğlu, A. (2011). *Ergenlik psikolojisi*, (13. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kuzgun, Y. (1972). *Ana baba tutumlarının kendini gerçekleştirme düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kuzgun, Y. & Eldeleklioğlu, J. (1999). Anne baba tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 69-77.

- Kuzgun, Y. ve Eldeleklioğlu, J. (2005). *Anne baba tutumları ölçeği*, (Editör: Kuzgun ve F. Bacanlı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Leung, P. W. L., Kwan, K. S. F. (1998). Parenting styles, motivational orientations, and self-perceived academic competence: A mediational model. *MerrillPalmer Quarterly*, 44(1), 1-19.
- Mcclun, L. A. & Merrel, K. W. (1998). Relationship of perceived parenting styles, locus of control orientation, and self-concept among junior high age students. *Psychology in the Schools*, 35(4), 381-390.
- Mecek, S., & Taşlıdere, E. (2015). Üstün zekâlı/yetenekli öğrencilerin matematik ve fizik akademik başarılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(5), 733-746.
- Morgan, CT. (2011). *Psikolojiye giriş*. Ankara: Eğitim Kitabevi.
- Musaoğlu, C., & Güre, A. (2005). Ergenlerde davranışsal özerklik ile algılanan ana-baba tutumları arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 20(55), 79-94.
- Navaro, L. (1989). *Aşırı koruyuculuğun çocuk eğitime etkileri*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Oskay, Ü. (1992). *İletişimin ABC'si*. İstanbul: Simavi Yayınları.
- Örgün, S. K. (2000). *Anne baba tutumları ile 8. sınıf öğrencilerinin benlik saygıları ve atılganlıkları arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özcan, H. (1996). *İlköğretim öğrencilerinin özgüvenleri, akademik başarıları ve anne-baba tutumları arasındaki ilişkiler*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özdoğan, B. (2000). *Çocuk ve oyun*, (3. Basım). İstanbul: Anı Yayıncılık.
- Öztürk, M.O. (2004). *Ruh sağlığı ve bozuklukları* (10. Basım). Ankara: Nobel Tıp Kitapevleri.
- Palut, B. (2008). Düşünme stilleri ve anne baba tutumları arasındaki ilişki. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1-11.

- Peker, M. & Mirasyedioğlu, S. (2003). Lise 2. sınıf öğrencilerinin matematik dersine yönelik tutumları ve başarıları arasındaki ilişki. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 157–166
- Satır, S. (1996). *Özel tevfik fikret lisesi öğrencilerinin akademik başarılarıyla ilgili anne - baba davranışları ve akademik başarıyı artırmaya yönelik anne-baba eğitim gereksinmelerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Savi, F. ve Akboy, R. (2012). Ön-ergenlik dönemi davranış sorunları ile aile işlevleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. 5 Ekim 2017 tarihinde http://psikiyatriksosyalhizmet.com/wp-content/uploads/2010/03/on_ergenlik.pdf adresinden alınmıştır.
- Saydam, R., & Gençöz, T. (2005). Aile ilişkileri, ebeveynin çocuk yetiştirme tutumu ve kendilik değerinin gençler tarafından belirtilen davranış problemleri ile olan ilişkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 20(55), 61-74.
- Sayın, Ö. (1990). *Aile sosyolojisi*. İzmir: E. Ü. Basımevi.
- Senemoğlu, N. (2007). *Gelişim, öğrenme ve öğretim, kuramdan uygulamaya*, (Düzenlenmiş Yeni Basım). Ankara: Gönül Yayıncılık.
- Sezgin, M. (2007). *Öğrencilerin matematik başarılarına etki eden faktörler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Beykent Üniversitesi.
- Silah, M. (2003). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen çeşitli nedenler arasından süreksiz durumluk kaygısının yeri ve önemi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10, 102-115.
- Smith, M.(2000). Redefining success in mathematics teaching and learning. *Mathematics Teaching in the Middle School*, 5 (6).
- Stafslie, C. (2001). Gender differences in achievement in mathematics. 16 Haziran 2017 tarihinde http://www.math.wisc.edu/~weinberg/MathEd/Gender_Term_Paper.doc adresinden alınmıştır.

- Şahin, F. T. & Özyürek, A. (2008). 5-6 yas grubu çocuğa sahip ebeveynlerin demografik özelliklerinin çocuk yetiştirme tutumlarına etkisinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 395-414
- Şendil, G. (Ed). (2003). *Çocuk, ergen ve anne-baba*. İstanbul: Psikolojide Bilimsel Araştırma ve Uygulamayı Teşvik Vakfı Yayını.
- Şenol, S. (2006). *Çocuk ve gençlik ruh sağlığı*. Ankara: HYB Yayıncılık.
- Şimşek, A. (2006). *Duygusal zekanın, ana baba tutumunun ve doğum sırasının tercih edilen liderlik tarzına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şişman, M. (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Taylor, Shelley, E. vd. (2007). *Sosyal psikoloji*, (Çev: Ali Dönmez). Ankara: İmge Yayınevi.
- Thompson, A., Hollis, C., & Richards, D. (2003). Authoritarian parenting attitudes as a risk for conduct problems. Results from a British national cohort study. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 12, 84-91.
- Tola, D. (2003). *İlkokul 5. sınıf çocuklarında ahlaki yargı ile ana-baba tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Türktan, Ş. (2004). *İstanbul ili 6. sınıf öğrencilerinin aileye bağlanma düzeyleri ile algılanan özgüvenleri ve okul başarıları arasındaki ilişkiler*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Umucu Alpoğuz, D. (2014). *Algılanan anne baba tutumlarının ilköğretim öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarına ve türkçe dersi akademik başarılarına etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kırşehir: Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ustaahmetoğlu E. (2013). *"Tüketici satın alma karar türleri ve ilgilenim", tüketici davranışları*, (Editör: Burcu Candan). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Yayınları.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme*, Ankara: Alkım Yayınları.

- Yavuzer, H. (1994). *Ana-baba ve çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (1996). *Çocuk ve suç* (Sekizinci Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, H. (2005). *Çocuk psikolojisi* (27. Baskı). İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Yeşilyaprak B. (1993). Kişilik gelişiminde ailesel faktörlerin etkisine ilişkin bir araştırma. *Aile ve Toplum Bilim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 1-16.
- Yıldırım, I. (2006). Akademik başarı yordayıcısı olarak gündelik sıkıntılar ve sosyal destek. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 258-67.
- Yılmaz, A. (2009). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin anne baba tutumları ile kararsızlık düzeyleri arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, K. (2009). *Sınıf öğretmenlerinin demokratik tutumlarının algıladıkları anne baba tutumlarına ve bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, Y. (2007). *Anne-baba tutumları ile ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okul başarısı ve özerkliklerinin gelişimi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yörükoğlu, A. (1990). *Gençlik çağı* (7. Baskı). İstanbul: Özgür Yayınları.
- Yörükoğlu, A. (1998). *Çocuk ruh sağlığı* (23. Basım). İstanbul: Özgür Yayınları.
- Yörükoğlu, A. (2000). *Gençlik çağı ruh sağlığı ve ruhsal sorunlar*. İstanbul: Özgür Yayınları.

EKLER

EK 1: VALİLİK İZİNİ

T.C.
KAYSERİ VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Ek-3

Sayı : 94025929-605.02-E.19014069
Konu : Ömer Faruk ŞAHİN'in Araştırma İzni

10.11.2017

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : a) 31/10/2017 tarih ve E-20012 sayılı yazımız.
b) Valilik Makamının 10/11/2017 tarih ve 18940052 sayılı oluru.

Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Ömer Faruk ŞAHİN'in "8. Sınıf Öğrencilerinin Algıladıkları Anne Baba Tutumlarının Matematik Başarılarına Etkisi" konulu çalışmayı İlimiz Melikgazi, Kocasinan ve Develi İlçelerine bağlı Ortaokullarda yapmasında bir sakıncanın olmadığı Anket Değerlendirme Komisyonu tarafından tespit edilmiştir.

Her sayfası mühürlü çalışma evrakları ekte olup, eğitim-öğretimi aksatmadan okul müdürlüğünün gözetiminde ve sorumluluğunda 2017-2018 eğitim-öğretim yılı sonuna kadar yapılmasının uygun görüldüğü ile ilgili, Valilik Makamından alınan 10/11/2017 tarih ve 18940052 sayılı Olur ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Sezai ÇAMDALI
İl Milli Eğitim Müdürü V.

EK: Valilik Oluru ve Anketler (4 Sayfa)

Güvenli Elektronik İmza
Aşılı ile Aynıdır.
13.11.2017
Soğut ÜÇTEPE
VHKİ

Gültepe Mahallesi Talas Bulvarı No:1/B Melikgazi / KAYSERİ
Elektronik Ağ: <http://kayseri.meb.gov.tr>
e-posta: argc38@meb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin: C.BOYRAZ (V.H.K.İ.)
C. NALBANT (Şef)
Tel: (0352) 330 1125 (1240) Faks: (0352) 320 9503

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksoğu.meb.gov.tr> adresinden f732-9538-36ff-b489-3431 kodu ile teyit edilebilir.

EK 2. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Matematik dersi 1. dönem notunuz?	(.....)
Cinsiyetiniz?	(.....) Erkek (.....) Kız
Annenizin Eğitim Düzeyi	(.....) Hiç okula gitmedi (.....) İlkokul Mezunu (.....) Ortaokul Mezunu (.....) Lise Mezunu (.....) Üniversite Mezunu (.....) Yüksek lisans Mezunu
Babanızın Eğitim Düzeyi	(.....) Hiç okula gitmedi (.....) İlkokul Mezunu (.....) Ortaokul Mezunu (.....) Lise Mezunu (.....) Üniversite Mezunu (.....) Yüksek lisans Mezunu
Kaç Kardeşiniz?	(.....) Sadece kendim (.....) 2 (.....) 3 (.....) 4 + (4 veya daha fazla)
Kaçıncı Çocuğunuz?	(.....) 1 (.....) 2 (.....) 3 (.....) 4 + (4 veya daha fazla)
Annenizin Mesleği	(.....) Ev hanımı (.....) İşçi (.....) Memur (.....) Esnaf (.....) Diğer
Babanızın Mesleği	(.....) Esnaf (.....) İşçi (.....) Memur (.....) Diğer
Aile Gelir Düzeyiniz	(.....) Düşük (.....) Orta (.....) Yüksek

EK 3: ANNE BABA TUTUM ÖLÇEĞİ

<i>Sevgili öğrenciler lütfen aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra anne ve babanızın size karşı tutumunu değerlendirip sizin için en uygun olan seçeneği işaretleyin.</i>		HİÇ Uygun Değil	Pek Uygun Değil	Biraz Uygun	Uygun	Çok Uygun
1	Bana her zaman güven duygusu vermiş ve beni sevdiğini hissettirmiştir.					
2	Çok yönlü gelişmem için beni olanakları doğrultusunda desteklemiştir.					
3	Her yaptığım işin olumlu yanlarını değil kusurlarını görmüş ve beni eleştirmiştir.					
4	Her zaman başıma kötü bir şey geleceğim gibi beni koruyup kollamaya çalışır.					
5	Aramızdaki ilişki ona içimi açmaya cesaret edemeyeceğim kadar resmidir.					
6	Arkadaşlarımı eve çağdırmama izin verir, geldiklerinde onlara iyi davranırdı.					
7	Elinden geldiği kadar, her konuda fikrimi almaya özen gösterir.					
8	Çevremizdeki çocuklarla beni karşılaştırır, onların benden daha iyi olduklarını söylerdi.					
9	Bana hükmetmeye çalışır.					
10	Bugün bile alışverişe çıkacağım zaman, kandırılacağımı düşünerek benimle gelmek ister.					
11	Benden her zaman gücümün üstünde başarı beklemiştir.					
12	Fiziksel ve duygusal olarak kendisine yakın olmak istediğim zaman soğuk ve itici davranırdı.					

13	Sorunlarımı onunla rahatlıkla konuşabilirim.					
14	Neden bazı şeyleri yapmam ya da yapmamam gerektiğini bana açıklardı.					
15	Birlikte olduğumuz zamanlar ilişkimiz çok arkadaşçadır.					
16	Kendi istediği mesleği seçmem konusunda beni zorlamıştır.					
17	Sevmediğim yemekleri bana yarayacağı düşüncesi ile bana zorla yedirirdi.					
18	Sınavlarda hep üstün başarı göstermemi istemiştir.					
19	Kendimi yönetebileceğim yaşlarda bile gittiği her yere beni de götürür, benim evde yalnız kalmamdan kaygılanırdı.					
20	Evde bir konu tartışılırken görüşlerimi söylemem için beni teşvik eder.					
21	Küçük yaşımdan itibaren ders çalışmam ve okuma alışkanlığı kazanmam için bana yardımcı olmuştur.					
22	Küçüklüğümde bana yeterince vakit ayırır parka sinemaya götürmeyi ihmal etmezdi.					
23	Benim gibi bir evladı olduğu için kendini bahtsız hissettiğini sanıyorum.					
24	Okulda başarılı olmam için beni zorlar düşük not aldığımda beni cezalandırırdı.					
25	Beni kendi emellerine ulaştırmak için araç olarak kullanırdı.					
26	Beni daima yapabileceğimden fazlasını yapmaya zorlar.					
27	Paramı nerelere harcadığımı ayrıntılı biçimde denetler.					
28	Her zaman her işte kusursuz olmam gerektiğini inancındadır.					
29	Ona yakınlaşmak istediğimde bana sıcak bir şekilde karşılık verir.					
30	Bana önemli ve değerli bir kişi olduğum inancını aşılamıştır.					
31	Benim iyiliğimi istediğini, benim için neyin iyi olduğunu ancak kendisinin bileceğini söyler.					
32	Her zaman nerede olduğumu ve ne yaptığımı merak eder.					
33	İyi bir iş yaptığımda beni övmekten çok daha iyisini yapmam gerektiğini söyler.					
34	Aile ile ilgili kararlar alırken benimde fikrimi öğrenmek ister					
35	Beni olduğum gibi kabul etmiştir.					
36	Başkalarına benden daha çok önem verir ve onlara daha nazik davranır.					
37	Günlük olaylar hakkında anlattıklarımı ilgi ile dinler ve bana açıklayıcı cevaplar verir.					
38	Benimle genellikle sert bir tonda ve emrederek konuşur.					

EK 4: ARAŞTIRMA YAPILAN OKULLARIN LİSTESİ

- 1- KAYSERİ/ MELİKGAZİ/ AHMET SOYKAN ORTAOKULU
- 2- KAYSERİ/ MELİKGAZİ/ İLDEM İMKB ORTAOKULU
- 3- KAYSERİ/ MELİKGAZİ/ TURAN ORTAOKULU
- 4- KAYSERİ/ MELİKGAZİ/ ABDÜLHAMİTHAN ORTAOKULU
- 5- KAYSERİ/ MELİKGAZİ/ RAMAZAN BÜYÜKKILIÇ ORTAOKULU
- 6- KAYSERİ/ MELİKGAZİ/ OSMAN HİLMİ KALPAKLIOĞLU ORTAOKULU
- 7- KAYSERİ/ KOCASİNAN / BUĞDAYLI ORTAOKULU
- 8- KAYSERİ/ MELİKGAZİ/ AĞIRNAS ORTAOKULU
- 9- KAYSERİ/ MELİKGAZİ/ YAHYA KEMAL BEYATLI ORTAOKULU
- 10- KAYSERİ / KOCASİNAN/ GAZİ OSMAN PAŞA ORTAOKULU
- 11- KAYSERİ / DEVELİ/ PEMBE CESARETTİN KOCATÜRK ORTAOKULU

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Ömer Faruk ŞAHİN
Uyruğu: Türkiye (T.C)
Doğum Tarihi ve Yeri: 17.08.1985 / KAYSERİ
Medeni Durum: Evli
e-mail: o.faruk38@hotmail.com
Yazışma Adresi: Ahmet Soykan Ortaokulu / KAYSERİ

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı	2018
Lisans	Cumhuriyet Üniversitesi İlköğretim Matematik Öğretmenliği, SİVAS	2007
Lise	Sema Yazar Anadolu Lisesi, KAYSERİ	2003

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2014-Halen	Ahmet Soykan Ortaokulu/ MELİKGAZİ	Matematik Öğretmeni
2011-2014	Yazyurdu İlköğretim Okulu/TALAS	Matematik Öğretmeni
2008-2011	İsmet Ömeroğlu İlköğretim Okulu/AĞRI	Matematik Öğretmeni
2007-2008	Külhüyük İlköğretim Okulu/SORGUN	Matematik Öğretmeni

YABANCI DİL

İngilizce